Sosyalist

KURUCUSU : Dr. HİKMET KIVILCIMLI

Sayı : 86 4 ARALIK 1979 SALI FİYATI :10 TL.

DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞ BİRBİRİNDEN AYRILMAZ!

DURUM VE GÖREVLER

Celâl AYDIN

Ordular savaşında, savaşın bütün önemli dönüm noktalarında ya da soluklanma aralarında, savaşı yöneten kurmaylar bir araya gelip durum yargılamaları yaparlar. Bu durum yargılamalarında (ya da eskilerin deyişiyle: «Durum Muhakemeleri»nde) savaşan güçler, güçlerin objektif konumları; objektif güçler ilişkisinin ortaya çıkardığı görevler ve bu görevleri yapabilmek için sübjektif olanak (imkân) ve gereklerin (zaruretlerin) neler olduğu belirlenir. Ve nihayet bütün bu belirlemelere göre ortaya çıkan görevleri yapabilmek için işbölümü (görev bölümü) yapılır.

Böyle bir yargılamada, herkes temel görevi ve bu görevin yapılmasında kendine düşen görevleri iyi kavrarsa, insiyatifli davranış o ölçüde gelişir. Ancak o zaman insiyatifli davranış genel amaçlarla ve genelin çıkarıyla çelişmez. Onun içindir ki, bir general —tam olarak hatırlayamıyoruz ama aynı anlamda— amacın kavranması en iyi haberleşmeden bile daha ileri bir uyum sağlar gibisinden bir söz etmiştir.

Şu an, ülke politikası bakımından yeni bir durum sözkonusudur. Seçimler yapılmış ve sonuç olarak hükümet istifa etmiştir. Açıktır ki, karşı taraf (yani egemen sınıf) yeni bir düzenlemeye gidecek; o da kendi açısından öne çıkan görevlerini ve bu görevleri yapabilmesi için gerekli örgüt ve mücadele biçimlerini; şiarlarını belirleyecektir.

Elbet her politik gelişme belli başlı görevlerde bir değişmeye yol açar diye bir şart yoktur. Ancak, herhangi bir değişikliğin gerekip gerekmediğini; yeni ve başka görevlerin öne çıkıp çıkmadığını anlamak için dahi, durumun yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ve işte şimdi bir durum muhakemesi yapmanın tam zamanıdır. Mümkündür ve gereklidir.

Durum yargılaması yapma gereği yalnızca objektif durumdaki bir değişme sonucu da çıkmış değildir. Sübjektif olarak da gereklidir. Çünkü tam şu günlerde, Parti de yeniden düzenlenme içindedir. Bu yeniden organizasyonu (örgütlenmeyi) yaparken —ki bizzat bu düzenlemeyi, Parti'nin önündeki görevlerin anlaşılmamış olması gerekli kılmıştır— görevlerin kavranması başlıca öneme sahiptir. Objektif durumda bir değişik olmasaydı bile, örgütsel gelişimimizin şu günlerde ulaştığı momentte bir reorganizasyon plâtformu olarak da bir durum yargılaması ve görevler tesbiti gerekmektedir.

Sadece bu kadar da değil. Biz çok hızlı giden bir teorik gelişim içindeyiz. Özellikle şu son bir yılda, evren hakkındaki bilgilerimiz hızla değişiyor. Bilgimiz dolayısıyla tahlilde kullandığımız kavramsal araçlarımız; metodlarımız gelişiyor. Gerçeği daha derin, daha dakik, daha kapsamlı kavramamız mümkün oluyor. Olguların görünümünden özüne doğru (Bu hiç bir zaman sonu olmayan bir yoldur. Bilimler bu yolda ilerlemektedir. Biz henüz bilimin bugün ulaştığı noktaya ulaşma çabası içindeyiz.) hızla yol alıyoruz. Bilgimizin bu hareketi nedeniyle, Newton fiziği nin, modern fizikçiye çocukça görünmesi gibi, daha birkaç ay önce yazdıklarımız; hatta çoğu kez birkaç hafta önceki görüşlerimiz gözümüze çocukça ve basit görünüyor. Elbet bu teorik gelişim «düz» bir yol izlememekte. Dolambaçlı yollardan geçmekte; uzun birikim dönemlerinden sonra ani değişikliklerle olmaktadır.

Objektif ve sübjektif durumlarda herhangi bir değişikliğin olmadığını varsaysak bile; teorik gelişimimizin belli momentlerinde, verili koşulları daha derinliğine çözümleyip, özüne daha iyi nüfuz edip, görevleri daha doğru olarak belirleme mümkün ve gerekli olmaktadır. İşte bu Teorimizin hareketi nedeniyle de sistematik bir durum yargılaması yapma görevi önümüzde durmaktadır.

Toparlayalım. Demek ki: a) Objektif politik gelişmeler, b) Sübjektif örgütcül gelişmeler, c) Bütün bu gelişmeleri değerlendirmeye yarayan bilgimizdeki (Teorimizdeki) gelişmeler, her biri ayrı ayrı ama bir arada önümüze bir «Durum Muhakemesi» yapma görevi koymaktadır. O halde bu görevi yapmağa çalışalım.

Konuya önce Metod açısından yaklaşalım. Yukarıda Objektif ve Sübjektif gelişmelerin ortaya çıkaracağı görevlerden söz ettik. Objektif ve sübjektif gelişim konakları muhakkak aynı görevleri ortaya çıkarır diye bir şart yoktur.Bunu belirtmek gerekiyor, çünkü Hikmet Kıvılcımlı'nın **«Taktik Ana Halkası: Legaliteyi İstismar»** adlı eserini dikkatlice okumayan arkadaşlar böyle bir zanna kapılabiliyorlar.

Kıvılcımlı adı geçen kitabında, Parti'nin önündeki en acil görev olan legaliteden yararlanma; illegal mücadeleyle legal mücadeleyi birleştirmeyi hem objektif, hem sübjektif zaruretlere bağlı olarak; yani hem ülkenin içinde bulunduğu ekonomi ve sınıf ilişkilerinin gelişim konağına, hem de Parti'nin içinde bulunduğu gelişim konağına bağlı olarak ele almaktadır. Her zaman böyle olmaz; objektif ve sübjektif zaruretler her zaman aynı görevleri ortaya koymayabilir. Hatta öyle durumlar olabilir ki, objektif ve subjektif bakımlardan öne çıkan görevler, birbirleriyle nisbî ve geçici bir çelişme içinde bulunabilir. Birinin yapılmasına harcanacak güç ve zaman, kısa vadede diğerinin yapılmasını engelliyor gibi görünebilir.

Görevleri doğru belirleyebilmek için, durumu doğru değerlendirmek gerekir. Durumu doğru değerlendirmek ise gerek ekonomi ve sınıf ilişkilerinin, gerek sınıfın, gerek partinin içinde bulunduğu ve önündeki konağı doğru belirlemeyi gerektirir. Bunun için Kıvılcımlı şöyle diyor: **«Komünizmi sade ezberleyenler için söylemeye hacet yok, zemin ve zamanın, FIRKA TEKÂMÜLÜNÜN** (yani: Parti Evriminin) **ve MEVCUT SINIF MÜNASEBETLERİNİN ÖLÇÜLMESİ** (Biz majiskülledik) **beyhude zahmettir. Falan atlayıştan sonra hangi basamaktayız? Teşkilât şiar ve şekilleri ne olmalıdır? (...) Halbuki ciddi bir siyaset ve o siyasete uygun müstakar bir teşkilât şekli kurmak için, bütün bu merhaleleri hesaplamak zaruridir.»** («Fırka ve Fraksiyon»).

Aynı mealde (anlamda) Lenin de şunları yazıyor:

«Marksizm bizi, sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının somut özelliklerinin en doğru, aslına en uygun ve nesnel olarak doğrulanabilir, denetlenebilir bir hesabını yapmaya zorunlu kılar. Biz bolşevikler, bu kurala, bilimsel temellere dayanan bir siyaset bakımından mutlaka zorunlu olan bu kurala her zaman sadık kalmak zorundayız.

«Marks ve Engels, ezbere öğrenilen ve yinelenen olsa olsa tarihi sürecin her e v r e s i n i n (yani «Konağının») **s o m u t, ekonomik ve politik niteliğiyle zorunlu olarak değişen genel hedefleri gösterebilen «formüller»le haklı olarak alay ederek, her zaman «bizim öğretimiz bir dogma değildir, ama bir eylem kılavuzudur» demişlerdi.»** (**«Taktik Üzerine Mektuplar»**), Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi, Sayfa: 17-18).

***

Bu metodolojik girişten sonra, ülkemizdeki durumun değerlendirilmesi ve görevlerin belirlenmesine geçebilir miyiz? Hayır.

Eğer Dünya ölçüsünde örgütlenmiş bir Parti'nin Şubesi olsaydık; Evrencil Parti'nin evren ölçüsünde yaptığı durum yargılamalarına ve ortaya koyduğu görevlere bağlı olarak, doğrudan doğruya kendi özgül sorunlarımıza girebilirdik. Ama bugün böyle bir organizma yok. Yani, dünya proletaryasının genel çıkarını herşeyin üzerinde tutacak; evren ölçüsünde objektif ve subjektif bakımlardan görevleri belirleyecek bir organ yok.

Ama böyle bir organın bugün var olmaması, bu görevlerin olmadığı anlamına gelmez. Biz kendimizi Dünya Proleter Ordusunun bir müfrezesi olarak görüyorsak; ve dünya proletaryasının genel çıkarını herşeyin üstünde tutmayı kabul ediyorsak; yani proletarya enternasyonalizmine inanıyorsak; bir yandan genelin çıkarını üstün tutacak bir organ oluşturmaya çalışırken, diğer yandan ülkemizdeki mücadeleyi tabi kılacağımız evrensel görevleri, iyi-kötü belirlemeye çalışmalıyız.

Dünya hakkındaki bilgilerimiz çok sınırlıdır. Sık sık yanılgılara düşebiliriz. Ama bunlar pek büyük bir önem taşımayacaktırlar. Çünkü bizim hareket noktamız sağlamdır. Dünya proletaryasının genel çıkarını yüksekte tutmak, proletarya enternasyonalizmi bayrağını yere düşürmemek için, bu görevimizi başarmak için yanılgılara düşme durumunda olacağız. Elbet böyle bir görevi önüne koymayanlar, bu alanda hiç bir şey yapmayacakları için hiç yanılgıya düşmeyeceklerdir!.. Ama bizim yanılgılarımız, bu tür yanılmazlıklardan milyon kat daha doğru ve değerli olacaktır.

O halde önce dünya ölçüsünde objektif sınıf ilişkileri ve ortaya çıkardığı görevleri; sonra yine dünya ölçüsünde Proletarya hareketinin sübjektif gelişim konağını ve ortaya çıkardığı görevleri belirlemeye çalışalım.

***

Dünya ölçüsünde somut sınıflar ilişkisini, bugünkü durumun özgül niteliğini doğru olarak tanıtlayabilmek için dayanabileceğimiz literatürümüz son derece sınırlı. Bu alanda daha önce, II. Kongre'de (Olağanüstü, 22-24 Nisan 1978) alınmış kararlar var. Bu kararların dayandığı iki kısa değerlendirmenin başlıkları şöyledir: **«Dünya'da Durumun Özellikleri ve Bunun Partiye Yüklediği Başlıca Görevler»; «Emperyalist Dünyadaki Gelişmeler ve Parti'ye Düşen Bazı Özel Görevler».** Bu iki metindeki başlıca görüşlere temel olan yazılar daha sonra **Kıvılcım** dergisinin 1. ve 2. sayılarında **«Emperyalizmin Yeni Politikası Nedir?»** ve **«Alman Emperyalizminin Yükselişi ve Türkiye»** başlıklarıyla yer aldı.

Bütün bu yazılarda kimi doğrularla yanlışlar içiçe girmiş durumdadır. Ve bütün bu sözü edilen yazılar esas olarak eski reformist hat ile tam bir uygunluk içindedir. Olayların kimi gidişi doğru değerlendirilmiş olabilir; bugün de bu değerlendirmelerin çoğuna katılabiliriz; ama çıkarılan sonuçlar; ortaya koyulan görevler esas reformist niteliği belirlemektedir. Ama yine de iyi yanları var: Dün-

(Lütfen Sayfayı Çevirin)

Marksist - Leninist öğretinin, o, toprağın altına gömülmüş bulunan devrimci özünün gün yüzüne çıkarılmasında, bizim çok özel bir konumumuz, bir avantajımız var. Hikmet Kıvılcımlı bu bilimi geliştirmiş ve devrimci özünü bizlere taşıyan bir köprü olmuştur. Bu nedenle sorumluluğumuz da artmaktadır. Çünkü Sosyalizme gönül veren milyonlarca proleter, devrimci böyle bir köprüden yoksundur.

ya proletaryasının çıkarını önde tutma çabası; o zamanki anlayışla bile olsa reformist, oportünist olarak gördüklerimize karşı uzlaşmaz ideolojik tavır.

O zamandan beri uluslararası konularda hemen hiç bir incelememiz yayınlanmadı. Sadece **«Komisyon Raporu»** nun kısa «Sunuş» bölümü var. Ancak bu alandaki araştırmalarımız durmuş değil ve bugün ulaştığımız teorik görüşlere bağlı olarak Dünya'yı değerlendirişimiz ve önümüze koyduğumuz görevler kökten değişmiştir. Şimdi, bugünkü görüşlerimizi ve çıkardığımız sonuçları sistematik bir biçimde ele almaya çalışalım.

Komisyon Raporu'nun Sunuş'u şu paragrafla başlıyor: **«Tüm insanlık ölçüsünde Üretici Güçler, elektrikten elektroniğe, atomdan çekirdeğine sıçradı. Bu gelişkinlik, tüm insanlığı Dünya ölçüsünde bir ekonomi plânına göre** (örgütlenmiş): **üretim, dağıtım, tüketim ilişkilerini mümkün ve gerekli kılmaktadır.»**

Temel fikir budur. Yani dünya ölçüsünde sosyalizmin kurulması, kapitalizme emperyalizme son verilmesi, objektif gelişimce güncel bir görev olarak ortaya getirilmiş bulunmaktadır. Artık kapitalizm, ulusal sınırlar insanlığı boğuyor. Tarihsel gelişim; üretici güçlerin devasa gelişimi; kapitalizmin, ulusal sınırların ortadan kaldırılmasını, insanlığın kendi varlığı yokluğu ile doğrudan ilgili canalıcı, acil bir görev olarak ortaya koymuştur. Yeryüzünden kapitalizmi silip süpürmek uzak bir geleceğin değil, günümüzün bir görevidir. Aksi takdirde, emperyalizm üretici güçleri ve tüm insanlığı yokedecektir.

Buhar gücü kapitalist doğdu; elektrik sosyalist doğdu ise: elektronik komünist doğdu diyebiliriz. Elektronik, kafa ve kol, kır ve şehir arasındaki tüm ayrılıkları kökünden çözebilecek müthiş bir ilerlemedir. Elektronik otomasyon sayesinde insan düşüncesi ve bedeni tüm rutin işlerden kurtulma, bütünüyle yaratıcı çalışmaya yönelme olanağı bulmaktadır. Eğer bugün bilim ve tekniğin ulaştığı nitelik, üretkenlik düzeyi yeterince yaygınlaştırılabilmiş olsa (ve yeryüzünden kapitalizm silinse, Devlet ve silahlanma harcamaları kaldırılsa vs. buna birkaç on yılda ulaşmak hayal değildir. İnsan 2000 yılına girerken, komünist topluma da ilk adımlarını atabilir.) tüm insanlığa günde bir kaç saatlik bir çalışmayla, günümüzün en kalın burjuvasınınkinden çok daha rahat bir hayat seviyesi sağlanabilir. Sınıfsız toplum nedir? İşte budur.

Evet, üretici güçlerin bu son derece muazzam gelişme düzeyine karşılık, insanlık halâ kapitalizmin-emperyalizmin kabuğunu kıramadı. Günümüzün bütün sorunlarının kaynağında bu temel çelişki yatıyor. Ve bu çelişki tüm insanlığı yokolmakla tehdit ediyor.

Komünist toplumun nice yakınımızda olduğunu göremeyenler, aynı şekilde tüm insanlığın yokolma tehlikesinin de nice yakınımızda olduğunu göremiyorlar. Bu korkunç diyalektiği kavrayamıyorlar.

Yumurtanın kabuğunun içindeki bir civciv, gelişiminin belli bir aşamasında yumurtasının kabuğunu kırmazsa: ölür; kırabilirse onu yepyeni bir hayat bekler. Ve kırıp kıramayacağı belli olmadığı sürece, yumurta içindeki gelişimini tamamlayan bir civciv: her an hem yokoluşuna hem de yeni bir hayata aynı ölçüde yaklaşmaktadır. Eğer kabuk kırılmadığı takdirde, muazzam bir gelişme imkânı sağlayabilecek güçler, birden bire yokedici, öldürücü güçler haline gelebilir. İşte günümüzde insanlık, tam da bu kritik momenti yaşamaktadır.

Lenin: **«Ne ezilen sınıflara uygulanan baskılar, ne de ezen sınıfların bunalımları, başlıbaşına devrim yaratabilir; ülkede, pasif baskıya katlanma durumunu aktif ayaklanma durumuna dönüştürecek bir devrimci sınıf olmadığı takdirde, bunlar sadece çöküntü yaratır.»** diye yazıyor.

Bugün insanlığın önündeki yokolma tehlikesi (Komünizmin de son derece yakında olması gibi) çoğu kimseye bir fantazi gibi görünmektedir. Bunlar Lenin'i ve yukarıya aktardığımız sözlerini hiç anlamamışlardır. Bunlar tarihi hiç bilmemektedirler.

Devrimci bir sınıfın olmaması ve çöküntü: Antika Tarih'in ve Tarihsel Devrimlerin başlıca yasasıdır. Antika Medeniyetler devrimci bir sınıftan yoksun oldukları için, kokuşuyorlar, ancak dışardan gelen barbarın gücü Medeniyet derebeyleşmesinin kabuğunu kırabiliyordu.

Antika Tarih'te toplum bunalım içinde kıvranırken, medeniyet insanları rüyaları, rivayetleri, efsaneleri ile adeta barbarları çağırırlardı. Bugünkü modern derebeyliğin çöküş çağında da benzer bir olgu karşısındayız. Uçan Daire hikâyeleri adeta Antika Medeniyet insanlarının barbarları çağırmasına benzemektedir. Tıpkı Antika Tarihteki barbarlar gibi, başka gezegenlerden insanların gelip bu çürümeye bir son vermesi —bilinçsizce de olsa— umulmaktadır.

Biz küçük-burjuva değiliz. Bu hayallerle avunamayız. Ayrıca gerek te yok. Çünkü objektif olarak devrimci bir sınıf: Proletarya var. Sorun, Proletaryanın subjektif olarakta devrimci sınıf olabilmesinde. Çünkü proletarya devrimci ise her şeydir. Devrimci değilse hiçbirşeydir. Proletarya neden bu durumda? Bunu ileride, subjektif zaruretler; devrimci hareketin içinde bulunduğu konak bahsinde ele alalım.

Şimdi biz, evren ölçüsünde sosyalizmin kurulmasını ekmek kadar, su kadar gerekli gördüğümüzü, uluslararası proletaryanın önündeki acil görev olarak gördüğümüzü söylerken, evrensel asgari programımızı da dile getirmiş oluyoruz. Ve bu program devrimci bir program oluyor. Evrensel reformizmle ayırıcı sınırları çiziyor.

Bugün, Dünya ölçüsünde sermayenin egemenliğini ve ulusal sınırları ortadan kaldırma acil görevinin önüne, bu tarihsel gelişimin objektif olarak ortaya koyduğu devrimci görevin önüne başka görevleri geçirenler de var. Başka programları geçirenler de var. Bu reformist program : **«Uluslararası Yeni Ekonomik Düzen»** kavramında ifadesini bulmaktadır.

Bu **«Uluslararası Yeni Ekonomik Düzen»** kavramı: evren ölçüsündeki bir reformist ütopyanın ifadesidir. Çünkü, yeryüzündeki milyarlarca yoksul emekçiye, yeryüzünden kapitalizm-emperyalizm yıkılmadan yoksulluktan kurtulunabileceği hayalini yaymaktadır. Yoksul halkların, Uluslararası proletaryanın önüne kapitalist dünya sistemini yıkma değil, o sistemin niteliği çerçevesinde bir takım iyileştirmeler elde etme görevini koymaktadır. Dolayısıyla da, dünya proletaryasının devrimci moralini bozmakta, onun rolünü dünya ölçüsünde de burjuva düzeninin uç muhalefeti düzeyine indirgemektedir.

Bu Uluslararası reformist program, ulusal ölçüdeki reformist programlarla açık bir uyum içindedir. Örneğin TPK'nin **«İleri Demokratik Düzen»** reformist ütopyası ile, yine aynı TKP'nin de savunduğu **«Uluslararası Yeni Ekonomik Düzen»** ütopyası birbirini tamamlamaktadır. Örneğin bir NATO'dan çıkma, askeri masrafları kısma talebi ile, uluslararası yeni ekonomik düzen çerçevesindeki istekler aynıdır.

Uluslararası ölçüde bu reformist program hangi sınıf temelinden kaynaklanmaktadır? Bu programın hayalci niteliğini teşhir etmek, karşı çıkmak yetmez. Onu var eden nedeni de açıklamak gerekir. Bu, hangi sınıfın objektif eğilimlerinden kaynaklanmaktadır?

Bu Uluslararası reformist program, tıpkı ulusal ölçüdeki reformist programlar gibi aynı sınıf eğilimlerinden kaynaklanmaktadır: Yaban burjuva zümreleri...

Bugün tek tek kapitalist ülkelerin de, genel olarak dünya kapitalizminin de tek egemeni uluslararası Finans-Kapitaldir. Artık, emperyalizm çağında, bir sınıf olarak kapitalistler egemen değildir. Kapitalist sınıfı içinden, azınlığın azınlığı bir zümre; Finans-Kapitalistler zümresi egemendir. Ve tüm ülkelerin Finans-Kapitali Metropol ülkelerin Finans-Kapitaliyle korkunç bir kader ortaklığı içindedir. Uluslararası Finans-Kapitalin çıkarı için bir ulusun çıkarlarının sözü mü olur? Parça, bütün uğruna feda edilmelidir. Bugün, bizim de egemenimiz olan yerli Finans-Kapital'in mantığı budur.

Ama bu durum kendi zıddını da yaratmaktadır. Finans-Kapitalistler zümresinin tabiatından gelen, Emperyalizmin çıkarlarını kendi ulusunun çıkarlarından üstün gören vatan ihaneti, yaban burjuva zümreleri bu ihanete karşı çıkmaya, burjuva sosyalizmine yönelmeye, uluslararası ve ulusal ölçüde reformist programlar oluşturmaya zorluyor.

Yaban Burjuva zümrelerin bu durumu, eğer Proletarya içine bu burjuva solcu etkilerin sızması engellenebilirse, emperyalizme karşı en azından tarafsızlaştırılacak bir güç olarak olumluluk taşır. Tekrar belirtelim ki, bu olumluluk ancak, ideolojik uzlaşmaz savaşla bir anlam kazanabilir.

Sosyal Demokrat partiler zaten belli. Komünist partilere bakalım. İçlerinde bir teki bile «Yeni Ekonomik Düzen»in bir ütopya olduğunu; sınıf mahiyetini açıklamıyor. Demek burjuvaziye hizmet ediyorlar. Çünkü burjuva ideolojisi egemen ideolojidir. Proletarya ideolojisinin olmadığı yerde ideolojisizlik ya da boşluk değil burjuva ideolojisi vardır. Burjuva ideolojisiyle savaşmayan, ya da o savaşı küçümseyen burjuvaziye hizmet ediyor demektir.

Bu durum, hemen tüm Komünist Partilerin burjuva sosyalist, reformist olduğu şeklindeki tesbitimizi doğrulamaktadır.

Bu **«yeni ekonomik düzen»** programı, gerek emperyalist, gerek yeni-sömürge ve geri, gerekse sosyalist («sosyalist»i belki de tırnak içinde yazmak ya da onlara «işçi devleti» gibi birşey demek belki daha doğru olur) ülkelerdeki komünist partilerin ve onların temsil ettikleri sınıfların çıkarlarıyla ilginç bir uyum oluşturmaktadır.

Sosyalist ülkelere egemen olan zümre açısından bu «Yeni Ekonomik Düzen» bugünkü durumu stabilize etmeye yarayan kabul edilebilir birşeydir. Bu zümre, varlığını borçlu olduğu üretim araçlarının kollektif mülkiyetine dayanan düzeni korumak ve geliştirmek ihtiyacındadır. Öte yandan yine bu zümre kendi egemenliğini yokedebilecek devrimci hareketlerden de korkmaktadır. Onun için bu evrensel reformist program kendi zümre çıkarlarına uygun düşmektedir. Ancak böyle bir program, sosyalist ülkelere egemen zümrelerin bugünkü konumunu sürdürmesini sağlayabilir.

Geri ülkelerin yaban burjuva zümreleri açısından da kapitalizm çerçevesi içindeki reformlar kabul edilebilir ve uygundur. Aynı şekilde, emperyalist ülkelerdeki partilerin ulusal ölçüdeki reformist programları **kısmen** uluslararası ölçüde bir «yeni ekonomik düzen» savunusunu gerektirir. (Burada hemen belirtelim ki, genel olarak değindiğimiz ve daha ziyade genelden özele giden bu çıkarsamaların somut ve ayrıntılı olarak inceleme görevi önümüzde durmaktadır.)

Buraya kadar dediklerimizi toparlarsak, biz dünyadaki ve ülkemizdeki Komünist ve işçi partilerinden, önce uluslararası görevlerimizi tesbit bakımından, programatik bir ayrılık içindeyiz demektir. Biz yeryüzünden kapitalizmin ortadan kaldırılmasını ekmek-su kadar gerekli, önüne daha başka bir istek geçirilemeyecek **en az** (asgari) görev olarak görüyoruz. Onlar, bugünkü dünya sistemi içinde birtakım iyileştirmeler için mücadeleyi öne geçiriyor. Bu özden bir ayrılıktır. Programatik bir ayrılıktır. Bizim hareket noktamız budur.

Uluslararası ölçüde burjuva nitelikteki reformist **«Yeni Ekonomik Düzen»** ütopyasının yanı sıra, bir de küçük-burjuva nitelikli «demokratik ütopya» sözkonusudur. Tıpkı ulusal ölçüde burjuva reformist ve küçük-burjuva demokrat «iki ütopya» varolduğu gibi, uluslararası ölçüde de, burjuva reformist ütopyasından farklı olarak, küçük burjuva devrimciliğinin ifadesi olan, kelimenin tam anlamıyla bir ütopya sözkonusudur. Bu ütopya bugün İran'da İslâmî bir görünüm altında ortaya çıkmıştır. Belki kısmen Kaddafî'nin görüşleri de bu eğilime dahil edilebilir. Bu konuları yeterince incelemedik. İmkânlarımız yok. Ancak böyle bir ayrılığın varlığı da kesindir.

Proletarya uluslararası ölçüde devrimci mücadelesinde, tıpkı Rusya'da Bolşeviklerin yaptığı —ve Türkiye dahil birçok ülkede halâ yapmak zorunda olduğumuz gibi— bu küçük-burjuva devrimciliği ile; bu «demokratik ütopya» ile ittifak olasılığı gözardı edilmemelidir. Burada görünüme aldanmamak gerekir. Küçük burjuvazi skolastiktir. Kendi içine kapalı teorik sistemler oluşturmakta onun üzerine yoktur. Bu sistemler islâmî veya Marksist-Leninist kavramlarla oluşturulabilir. Özü değişmez. Görünüşe aldanmamak gerekir.

Uluslararası reformizme karşı tavrımız tıpkı herhangi bir ülke ölçüsündeki tavrımız gibi olmalıdır. Reformist program ve ideolojinin işçi sınıfı üzerindeki etkisiyle uzlaşmaz mücadele; ama uluslararası Finans-Kapitale karşı mücadelede pratik-taktik esneklik. Daha önce sosyalist ülkelere karşı tavrımızın ne olması gerektiğini kabaca ele aldığımız yazıda da soruna esas olarak böyle yaklaşmıştık. (Bak: **«Sosyalist Ülkelere Karşı Tavır Ne Olmalıdır?»** Sosyalist, Sayı: 83).

Evet, Dünya Proletaryasının önündeki en acil görev yeryüzünden kapitalizmi silmek. Biz bu görevin tarihsel gelişimce objektif olarak ortaya koyulduğunu; gerçekleşmesinin ekmek-su kadar gerekli olduğunu düşünüyoruz, bütün burjuva ve küçük burjuva sosyalizmlerinden bu noktada ayrılıyoruz.

Ve biliyoruz ki, bu görevi ancak Proletarya başarabilir. Ama proletaryanın bu görevi başarabilmesi için devrimci teori ile silahlı bir tek dünya partisine sahip olması ve bu partinin öncülüğünde davranması gerekir. Ama böyle bir parti yok. Böyle bir parti olmazsa olmaz. O halde başlıca görev: Gerçekten devrimci bir teoriyle silahlanmış evrencil bir parti örgütlemektir.

Böyle bir parti, ancak en devrimci teori temeline; Marksist—Leninist öğretiye dayanabilir. Ama Marksist—Leninist öğreti nerede? Toprağın altında. Onun devrimci özü : unutturulmuş, gömülmüş. Bugün yeryüzündeki milyonlarca devrimci bir öğretiyi ya Stalin'in, Mao'nun ya da benzerlerinin küçük burjuva skolastik, doğmatik gözlüğünden veya Sovyet teorisyenlerinin, Eurokomünist teorisyenlerin metafizik—revizyonist gözlüğünden okuyor. Tüm temel kavramları içeriği çarpıtılmış, bayağılaştırılmış olarak öğreniyor. Bu durumda Marksist—Leninist öğretinin devrimci özünü yeniden keşfedebilmek, gün yüzüne çıkarabilmek için arkeolojik kazılar gerekiyor. Belki anlaşılmaz gelebilir; ama bugünün acil görevlerinden biri, Marksist öğretinin devrimci özünü yeniden açığa çıkarmak ve yapılan tahrifatları göstermektedir. Sağlam bir teori temeline oturmadıkça devrimci bir parti örgütlenemez.

Nasıl oldu da, böyle arkeolojik kazılar gerekti? Bu sorun Sovyet Devrimi'nin izlediği yol ile; kapitalist ilişkilerin ve sosyalist fikirlerin milyarlarca küçük üretmenin çoğunluğu oluşturduğu yeryüzünün diğer bölümlerine yayılmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Bu nokta daha önce kısmen «Üçüncü döneme son verelim» kısmen de «Durum ve görevlerimiz» (Vatan Partisi Merkez Komitesi VI. Toplantısına Rapor)da (Bak. Sosyalist Sayı 83) açıklamaya çalışıldı.

Bir bakıma evrenin şaşmaz genel yasası bu; ileriye sıçramak için, duraklamak, gerilemek ve hız almak gerekiyor. Yarım asırdır, proletarya hareketinin yaşadığı trajik sürecin özü budur.

Marksist-Leninist öğretinin, o, toprağın altına gömülmüş bulunan devrimci özünün gün yüzüne çıkarılmasında, bizim çok özel bir konumumuz, bir avantajımız var. Hikmet Kıvılcımlı bu bilimi geliştirmiş ve devrimci özünü bizlere taşıyan bir köprü olmuştur. Bu nedenle sorumluluğumuz da artmaktadır. Çünkü Sosyalizme gönül veren

milyonlarca proleter, devrimci böyle bir köprüden yoksundur.

Hikmet Kıvılcımlı, daha yetkin kavramsal araçları ve Marksist metodu verdi. Ve biz, bizzat Kıvılcımlı'dan öğrendiğimiz metodla, kavramlarla, bugün Kıvılcımlı'nın kimi eksik ve yanılgılarını görebiliyoruz. Örneğin Sovyetler Birliği ve Sosyalist Ülkelerin tahlillerinde, dolayısıyla da dünya politikasındaki bazı değerlendirmelerinde yanılgılara düştüğünü görüyoruz. Faşizm konusunda kapsamlı bir teoriye sahip olmadığını düşünüyoruz. Ve yine bunlarla bağlantı içinde Troçki'yi yeterince doğru değerlendiremediği kanısındayız. Ama bütün bunlar, metoda ilişkin yanılgılar değildir. Olgulara ilişkin yanılgılardır. Olgular hakkındaki bilginin eksik ve yanlış olmasından, bu yanlışlığı sezip görebilecek bir konumda bulunmamasından doğan yanılgılardır. Nitekim, —örneğin anılarında— olgular hakkında daha tam bir bilgi, doğrudan bir gözlem imkânı ile birlikte, son günlerine doğru giderek değerlendirmelerinde belli bir değişmenin ortaya çıktığını sezer gibi oluyoruz. Bu belli belirsiz bir eğilimdir. Ama yaşasaydı, bugün bizim yaptıklarımızı yapardı. Kıvılcımlı'nın metodu bunu gerektirirdi. Biz o metoda sahip çıkıyoruz. Kıvılcımlı'nın devrimci özünü alıyoruz. Onun metodunu değil de, belli verilerle ulaştığı sonuçları bir hap gibi benimsiyenler, hazır elbise gibi giyenler, şimdi hop oturup, hop kalkacaklar; sevinçle «İşte Troçkizme gidiyorlar, yüzlerindeki doktorcu maskesini de atıyorlar! Biz dememiş miydik?» diye bağıracaklar. Bağırsınlar. Esasen bu, kimin gerçekten Kıvılcımlı'nın devrimci özünü, metodunu kavradığını gösteren bir mihenk taşı da olacak.

Elbet metoduna ve teori gücüne güvenemiyen yoldaşların ayağı sürçecektir; bu cesur adımları atamayacaklardır. Ama biz, bu arkadaşlarla bile bağları koparmakta cesur davranmalıyız. Ve ancak böyle, kopuşup gitmeyi bilen örnek bir davranışla o yoldaşları eğitip kazanabiliriz.

Biz pusulamıza (yani metodumuza) güveniyoruz. İlk denizciler, pusuladan, açık ve bilinmedik denizlerde bile yönlerini bulmalarını sağlayacak bir araçtan yoksun oldukları için, kıyıdan kıyıdan, karayı gözden yitirmeden hareket ederlerdi. Kendilerini açık denizde korkunç tehlikelerin beklediğini düşünürlerdi.

Bugün binlerce militanın durumu da aşağı yukarı böyledir. Onlar, Marksist Metodu kavrayamadıkları için güvenemiyorlar, teorinin açık denizlerinde kendilerini oportunizm canavarlarının yutmaya hazır beklediğini düşünüyorlar. Ve pusulasız denizcilerin kıyıdan kıyıdan gitmesi gibi kerteriz aldıkları bir teorisyenin ulaştığı sonuçlardan bir milim uzaklaşmamağa bakıyorlar (tabii metodu değil, sonuçları «klişeleri» esas aldıkları için skolastiğe düşmekten de kurtulamazlar). İşte birçokları için Kıvılcımlı'nın dedikleri (Ve tabii Mars-Engels, Lenin'in) de gözden yitirilmemesi gereken kara parçasıdır. Ve Kıvılcımlı'yı böyle anlayanlar, bizim açık denizlere yönelmemize ayak uyduramıyabilirler. Bizi açık denizlerde bekleyen «Troçkizm ejderhası» na yem olmaktan korkabilirler.

Biz korkmamalıyız. Biz Marksizmi (Ve Kıvılcımlı'yı) gözden yitirilmemesi gereken bir kara parçası olarak değil, kuş uçmaz açık denizlerde fırtınalarda bile yolumuzu bulmayı sağlayan bir pusula olarak değerlendirdik. Bu pusulayı kullanmayı öğrenmeye çalıştık. Şimdi açık denizlere açılabiliriz. Belki gemimiz sağlam olmadığı için, fırtınalara dayanamayıp batabiliriz, ölebiliriz. Ama bu pusulamızın yetersiz bir araç olduğunu veya bizim onu kullanmayı bilemediğimizi kanıtlamaz. Sadece gemimizin (yani fiziki ve örgütsel varlığımızın) yeterince sağlam olmadığını gösterir. (Gerçekten de, henüz büyük okyanus fırtınalarını atlatabilecek büyüklükte ve biçimde bir gemi (Parti) oluşturduğumuz söylenemez).

Peki, açık denizlere yönelmek gerekli mi? Evet. Nasıl Akdeniz'in Osmanlı hakimiyetine girmesi, eski ticaret yollarını tıkadı, açık denizlere yönelip, yeni yollar aramak şart oldu ise öylesine gerekli. Bugün yapmamız gereken ve yapmaya çalıştığımız özetle budur.

Bugün, tam da Kıvılcımlı'nın olgulara ilişkin olarak yanıldığı noktalarda; örneğin, Sosyalist ülkelerin sınıf karakteristiklerinin ve politikalarının özelliklerinin tanımlamasında, Faşizmin tahlilinde vs. Troçki'nin ve bazı Troçkistlerin en tutarlı, en akla yakın değerlendirmelere sahip olduğunu görüyoruz.

«Enternasyonal Görevlerimiz» başlıklı yazıda IV. Enternasyonal ve Troçki ile ayırıcı sınırların çizilmesi görevini önümüze koymuştuk. O zaman, —bugünkü kadar bile değil— hiç bir şey bilmiyorduk. Sınırları çizmek için onların ne dediğini öğrenmemiz gerekiyordu. İşin içine girdikçe, birçok ortak noktalar olduğunu gördük. Aynı sonuçlara onlardan bağımsızca, başka bir yoldan varmıştık. Pek çok konuda Amerika'yı yeniden keşfetmek durumunda kalmıştık. (İlginçtir. Aynı şekilde bambaşka bir noktadan hareketle Enternasyonal problemine ulaştık. Ve Enternasyonal alanda tek örgüt Troçkist'lerdi, bu yüzden Troçkizmi öğrenme gereği doğdu.)

Troçkistlerin ne deyip, ne demediğini anlama görevinin önemini birçok arkadaş anlamıyor. Bir fantazi gibi geliyor onlara bu görev. Ama kazın ayağı öyle değil. Bu en temel, en genel problemlere ilişkindir. Ve bu problemlerden kaçılamaz.

Troçkistlerin ne deyip, ne demediklerini anlamaya çalışıyoruz. Henüz kesin bir bilgimiz yok. Ama bugün ulaştığımız noktadaki değerlendirişimizi de belirtmek; bir işaret kazığı çakmak bir görevdir.

Bir kere, Troçki ve Troçkistler, Lenin'in ölümünden sonra, Marksizmin devrimci özünü yaşatmaya ve kavramaya çalışmışlar. Bu açık. Bugün Troçki'nin ve Troçkistlerin eserlerini okuduğumuzda, onların olgulara gözlerini kapamadıklarını, en azından kapamamaya çalıştıklarını, onları açıklamaya, özgül yanlarını belirlemeye çalıştıklarını görüyoruz. Bunların yayınlarını okuduğumuzda, Çin, Sovyet, Arnavut, Eurokomünist ya da çeşitli marksologlarınkinden farklı olan, onlarınki gibi kuru, sıkıcı tekrarlarla dolu olmayan belli bir devrimci heyecan içeren yanlarını hemen görüyoruz.

Sonra bunlar, gerçekten devrimcilik ve Enternasyonalizm bayrağını yüksekte tutabilmiş tek eğilim dense yeridir.

Sonra, son derece zengin olan Troçkist literatürün bir susuş kumkumasına uğratıldığını görmemek de elden gelmiyor.

Bütün bu ve benzeri olumlulukları bir gerçek. Ama onlarda bize yadırgı gelen bir yan da var.

Bir kere Leninist, örgüt teorisini, parti teorisini anlamamış bulunuyorlar. Parti'de Fraksiyonlaşmayı meşru görüyorlar. Bu bütünüyle bizimkinden farklı bir örgüt anlayışının, Lenin'in deyişiyle **«Örgüt konusunda oportunizmin»** Menşevizmin ifadesidir. Sırf bu noktadan bile onlarla aynı örgütte bulunmak olanaksız. Program ve taktiklerde anlaşılsa bile, Leninizme göre, örgüt anlayışlarında da birlik bir örgütsel birliğin şartı olduğundan ve onların meşru örgüt anlayışı fraksiyonları meşru gördüğünden, örgüt kavrayışındaki ayrılık nedeniyle aynı örgütte bulunamıyacağımız açıktır.

Onların bu yanılgısı, bir bakıma parti ve devlet örgütlerinin özgül niteliklerini kısmen karıştırmalarından, parti içi demokrasi ile Sosyalist bir ülkedeki demokrasiyi aynı kriterlere uydurmaya çalışmalarından doğuyor gibi. Parti, gönüllü insanların birliğidir ve bu birliği gönüllüce kuranlar pekâlâ bizimki gibi bir örgüt anlayışında birleşenler olabilir. Ama bir devlet ya da ülkedeki insanlar gönüllü olarak bir arada değildirler. Bir partide çıkarları ve amaçları aynı insanlar bir araya gelir. Bir ülkede zıt veya ayrı amaçlara sahip insanlar bir aradadır. Onun için, Sosyalist demokraside (Proletarya diktatörlüğünde) Proletaryanın genel ve uzun vadeli çıkarını görüp, o yönde davranabilmesi için birçok partinin varlığı gerekirken, bir proletarya partisinde fraksiyon hoşgörüşü gerekmez. Bu ikisi birbirini tamamlar. Onlar ise, soruna böyle yaklaşmıyor. Sosyalist Demokrasinin özelliklerini parti içi «demokrasi»ye de adapte ediyor. Bu örgüt konusunda ayrılıktır. Ve bizim, örneğin Sosyalist bir demokraside, proletaryaya bu örgüt anlayışının sakatlığını gösterebilmemiz için, bu örgüt anlayışındakileri dışta bırakan bir partiye sahip olmamız ve dışta bıraktığımız örgüt anlayışındakilerin de kendi partileri olacağından, onlara karşı mücadele içinde proletaryanın ideolojik ve siyasi eğitmini sağlamamız gerekir. Ama bu eğilimin sağlanması için onlar Parti'nin dışında, sosyalist demokrasinin içinde olmalıdırlar. Sorun böyle konulursa karmaşa kalkar.

Troçkistlerde, ifade edilmesi güç, bir eksik ya da yanlış yan daha var. Çeşitli ülkelerde hareketin içinde bulunduğu gelişim aşamalarını değerlendiremiyorlar. Marksizmi her ülkenin kendi diline çeviremiyorlar. (Burada «kendi diline çevirmek» sözleri mecazi bir anlam taşıyor. Ve «çeviri»nin tam zıddı bir anlama geliyor.) Dolayısıyla, taktik ana halkayı, somut ve pratik görevleri belirlemekte başarısız kalıyorlar. Yukarıdan hep belli genel doğruları tekrarlama durumundan kurtulamıyorlar.

Halbuki Leninizmin en büyük özelliği o anın can alıcı görevlerinin, «ana halka»nın yakalanmasıdır. Bunun olmaması ister istemez somut gerçeklikten kopmaya yol açıyor. Zaten biraz da somut gerçeğin tüm zenginliğini kavrayamamaktan kaynaklanıyor. Hasılı, belli bir gelişim konağında, yüce devrim amacıyla ilgisiz gibi görünen, geri görevleri tanımlayamıyorlar. Bu durumda onlar doğru şeyler söyleyen pratik, somut, acil görevlerden kopuk insanlar oluyorlar. Bunda elbet metafizikçe olan bir şey vardır. Diyalektik ise, daima somut gerçekten hareket eder; ana halkayı yakalamaya çalışır. Lenin'in deyişiyle biraz **«Kısır manevî temizilği ile övünen kurumuş, kanı çekilmiş bakirenin etki uyandıran görünüşünü dünyanın gözü önüne»** seriyorlar, bunlar.

Ama, bugünün somut şartlarında, yani Marksizmin devrimci özünün ortaya çıkarılması görevi ortada dururken, bu «manevi temizlik» yani devrimci-enternasyonalist anlayışları, Marksizmin eleştirel yanını yaşatmaları büyük önem taşıyor. Ve olumluluğu ağır basıyor.

Troçki'nin ve troçkistlerin bu özellikleri, şöyle bir benzetmeyle belki daha iyi anlaşılabilir. Troçkistler bir bakıma insanlığı sosyalist devrim konağında bekliyorlar. Ama çeşitli uluslar, çeşitli ülkelerdeki proleterler ve partiler, oraya gelebilmek için daha birçok istasyonlardan geçmek zorunda. Troçkist, tren 5 istasyon gerideyken, 5 istasyon ilerden trenlerdekilere 5 istasyon sonraki görevlerini, daha önce o beşinci istasyonda olanları anlatır. Bunu her Marksist yapmalı. Bu işin alfabesi. 5 istasyon ötedeki esas amacı ve görevi bir an olsun gözden uzak tutmamak... Ama işte Leninist orada kalmaz. 5 istasyon geri gelir, trendekilere hem 5 istasyon ötedeki görevlerini anlatır, hem de birinci istasyona olsun ulaşabilmek için yapılması gereken görevleri belirler (ana halkayı yakalar) ve bizzat o görevlerin yapılışını örgütler, bilfiil çalışır. Bütün bu dönem boyunca Troçkist, Leninistten uzaktır. Tren beşinci istasyona gelince paralellik ortaya çıkar. (Belki çok mekanik bir benzetme ama özünü veriyor sanırız).

Peki trendekiler gerçek amaçlarını, 5 istasyon ötedeki görevlerini unutmuşlarsa ne olacak? Bu durumda, 5 istasyon ötedeki görevleri hatırlatmak acil görev olur. İşte, şimdi Troçkistlerin 5 istasyon ötede söyledikleri, bu acil görevi başarmaya hizmet ediyor. İşte bugünkü olumluluklarının anlamı da budur.

Troçki'den ve Troçkistlerden öğreneceğimiz çok şey var. Ama onların bilmediği birçok şeyi de biliyoruz. Troçkistlerin konumu, bir bakıma Roza Lüxemburg'un konumuna benziyor. O Lenin'i ve Leninizmi pek kavrayamadı; ama daima Marksizmin devrimci eleştirel, enternasyonalist özünü korumayı ve savunmayı bildi. Onun için Lenin, R. Lüxemburg'u daima saygıyla andı.

(Burada parantez arasında not edelim ki, Leninizm, Stalin'in anlattığı değildir. Öte yandan Stalin, R. Lüxemburg'u, Lenin'in değerlendirmesinden çok farklı ve aşağı düzeyde değerlendirmiştir. Ve bu anlayış içimize işlemiştir. Bugün, Türkiye'de bir Stalin'i okuyana kimse kötü gözle bakmaz, ama bir R. Lüxemburg okumaya kalkan oportünist gözüyle görülür. Halbuki Lenin R. Lüxemburg için: **«O bir kartaldı, halâ da bir kartaldır. Roza Lüxemburg, bütün dünya devrimcilerinin anısında aziz olmakla kalmayacak, eserleri birçok devrimci kuşağın eğitimi için faydalı bir ders olacaktır.»** diye yazıyor. Ve 50 yıldır, devrimci kuşaklar bu «çok faydalı» derslerden yoksun olarak yetişmektedir... Bugün bir çok şeyi daha iyi değerlendirebiliyoruz. Bir Stalin ile, Stalin'in Leninizm anlayışıyla gerçek Leninizm arasındaki fark, şark tüccarlığıyla, antika küçük üretimle sosyalizm arasındaki fark gibidir. Bir Lüxemburg ile Lenin arasındaki fark ise kapitalist geniş yeniden üretim ile sosyalizm arasındaki farktan daha azdır. Yani, bir Troçki bir R. Lüxemburg ve benzerleri Lenin'e Leninizme «Leninist» Stalin'den Mao'dan ve benzerlerinden milyon kat daha yakındır. —Kıvılcımlı bu noktada daha farklı düşünüyordu. Aşağı yukarı hemen hepsini aynı kefeye koyuyordu.—

Biz ancak, Marksist metodu bizlere ulaştıranların kurduğu köprülerden geçerek, sistematik bir teori temeline ulaşarak, ancak böyle bir teori temelinde tüm dünya proletaryasına öncülük edecek gerçekten devrimci partinin örgütlenebileceğine inanıyoruz. Bu teorik görevler başarılmalıdır. Yoksa daha ileri görevler öne koyulamaz. Bu görevlerin üzerinden atlanamaz. Atlamaya kalkan boynunu kırar zaman ve güç yitirir. Tek ilkeli politika, genel ve temel sorunlarda tam bir açıklığa dayanan politika olabilir.

Evet, yeryüzünde sosyalizmi kurma acil görevini başarmak için; proletaryayı reformist hayallerle savaş içinde devrimci bir sınıf olarak eğitmek, örgütlemek, bu görevi yapabilmek için; bu görevi yapabilecek devrimci partiyi örgütlemek gerekiyor. Devrimci bir Parti ise, en devrimci, en ileri teori temelinde örgütlenebileceğinden ve Marksist-Leninist teorinin devrimci özü uzun yıllardır gözlerden gizlendiğinden, teorik bakımdan adeta arkeolojik kazılar yapma görevi önümüzde duruyor.

Ancak bizler bu görevi hakkıyla yapabilecek kapasitede değiliz. Bu muazzam bir iştir. Birçok teorisyenin kollektif çabasını gerektirir. Ve bu işi yapabilecek devrimcilerin, bu görevin bilincine varmaları gerekir.

Biz uyarı görevimizi elimizden geldiğinde yapmalıyız. Marksist teorisyenlere anlatmaya çalışacağız. Ama fazla hayale kapılmaya da pek gerek yok. Bir «şok» olmadıkça pek fazla birşey umulamaz. Etkiler, girişimler mevzii kalır.

Böyle bir «şok»u kendi ülkemizdeki devrimci görevlerimizi başararak sağlayabiliriz. Gerçekten bugün, toplumumuz en ağır bunalımdan geçerken, dünya proletarya devrimi için; dünya proletaryasının partisinin örgütlenmesi için en yararlı işi, kendi ülkemizdeki devrim savaşında başarı sağlıyarak yapabiliriz. Yani bizzat dünya proletaryasının genel çıkarı, uluslararası görevlerimiz, bizim önümüze kendi ülkemizdeki devrim mücadelesinin başarısına tüm enerjimizi, tüm dikkatimizi toplama görevini koymuştur. Herşey bu göreve, yani şu olağanüstü ağır bunalımdan yararlanarak Türkiye'deki devrim mücadelesini başarıya ulaştırabilme görevine bağlı olarak ele alınmalıdır. Aksi takdirde, entellektüel gevezeler ya da beyinsiz işgüzarlardan başka bir şey olmayız.

Elbet Dünya'daki genel durum burada sözünü ettiğimiz özelliklerden ibaret değildir. Ama bu özellikler bizim aslî, temel görevlerimizi tayin ettiği için büyük önem taşımaktadır. Yoksa dünya ekonomisinde, politikasında bu-

güne kendi özgül niteliğini veren pek çok gelişmeler söz konusudur.. Ama bütün bu gelişmeler, ne yeryüzünden kapitalizmin silinmesi, ne de bu amaca ulaşmak için Proleterya'nın uluslararası partisinin örgütlenmesi görevinde bir değişikliğe yol açmamakta, sadece bu görevlerin başarısının nice hayatî bir önem taşıdığını göstermektedir. Bu nedenle uluslararası durumdaki birçok gelişmeler ve onların çözümlemesi, bugün daha ziyade Proletarya'nın siyasi eğitimi, dünyadaki süreçler hakkında doğru ve açık bir görüşe sahip olabilmesi bakımından özellikle önem taşımaktadır.

Ancak proletaryanın, uluslararası süreçler hakkında doğru ve açık bir görüşe sahip kılınması, aydınlatılması görevini yapabildiğimiz söylenemez. Çünkü biz kendimiz de öğrenmeye çalışıyoruz. Çünkü zamanımız ve gücümüz yetersiz. Örneğin yanıbaşımızdaki İran Devrimi'ni bile inceleyecek güç ve zamanı bulabilmiş değiliz.

Bu durumda hiç olmazsa başkalarının yaptıklarından yararlanabiliriz. Onların eksik ve yanlışları olabileceğini veri kabul ederek, hiç olmazsa belli bir birikim sağlayabiliriz. Böylece, uluslararası politik gelişmeler, ekonomideki özellikler vs. hakkında proletaryanın net bir görüşe sahip kılınması, eğitilmesi yönündeki eksiklerimizi bir derece olsun giderebiliriz. Bu eksikleri giderirken yararlanılabilecek başlıca kaynak yine Troçkist literatür olmaktadır.

Unutmayalım, çok yüksek teorik ve politik standartlara ulaşmak zorundayız. Aksi takdirde egemen sınıflar tarafından aldatılmaktan kurtulmak hayal olur. Ve bu yüksek standartlara erişebilmek için, en küçük bir imkân bile değerlendirilmelidir. Bizim en zayıf olduğumuz yan, Troçkist yazının en güçlü olduğu yandır. Yani, dünya ekonomi ve politikasındaki özelliklerin çözümlenmesi. Bu alanda Troçkist yazından yararlanmak şart.

***

Buraya kadar, uluslararası durum ve görevleri tahlil etmeye, en belli başlı en temel görevleri belirlemeye çalıştık. Ve sonuç olarak, tüm o görevlerin yapılabilmesi için acil görevimizin, tüm güçlerimizi yığmamız gereken noktanın, çok ağır bir bunalım yaşıyan kendi ülkemizdeki devrim mücadelesini başarıya ulaştırmak olduğu sonucuna vardık. Peki, bu mücadelenin başarısı için, ne gibi görevler öne çıkıyor? Şimdi bunun çözümlenmesine girebiliriz.

***

Türkiye'de Durum ne gibi özellikler göstermektedir ve ne gibi görevler koymaktadır?

Bundan 1,5 yıl kadar bir zaman önce, II. (Olağanüstü) Kongre'de bir durum yargılaması yapmış ve görevler belirlemiştik. O zaman yapılan durum tesbitinin birçok doğru noktası bulunmaktadır. Durum genel olarak doğru değerlendirilmiştir. Ama o değerlendirmeden çıkarılan sonuçlar, ortaya konan görevler yanlıştır.

Bugün bile Durum Değerlendirmesinin birçok öngörüsünün gerçekleştiğini görüyoruz. O zaman neler demişiz. Aktaralım.

«Egemen sınıf MC eliyle bunalımın yükünü halka yıkamayacağını, yıkmaya kalkarsa kendi düzeninin yıkılabileceğini görünce, hem faşist partileri yıpratmadan yedekte tutmak hem de halkın muhtemel tepkisini amortize edebilmek için, kestaneleri ateşten çıkarması amacıyla CHP'li iktidarı çıkarına uygun bulmuştur.

«CHP; finans-kapital, tefeci-bezirgân tahakkümüne karşı en geniş ama en az bilinçli kitlelerin tuttuğu burjuva reformist bir partidir. Bu parti sınıf tabiatı gereği kendisini destekleyen emekçi kitlelerin gücünden korkmuştur ve bu güce güvenmediği için finans-kapitale yaranma politikasını uzun bir süreden beri benimsemiştir. Kitlelere güvenmediği (daha dorusu burada kitlelerden korktuğu» demek gerekir. Bütün bu belirsiz ifadeler o zamanki burjuva sosyalist bakış açısının izlerini taşımaktadır) **için, finans-kapitalin açık bir faşist dikta girişimlerine karşı halkın gücüne dayanma politikasını benimsememiş, buna karşılık finans-kapitalle bir uzlaşmayla faşist diktatörlüğe gidişi engelleyebileceği hesabını yapmıştır. Son hükümet finans-kapital ve CHP açısından böyle bir uzlaşmanın ürünüdür. Ve bu uzlaşmanın ortak zemini ise, CHP yönetiminin** (niye «yönetimi?» Kendisi, hatta liberal-reformist burjuvazi demek gerekirdi) **ve finans-kapitalin halkın devrimci tepkisine karşı duydukları korkudur.**

«CHP'nin son uygulamalarının da gösterdiği gibi bu stratejisi açıkça halka ihanet, finans-kapitale yedek güç olma sonucunu vermiştir. CHP açısından bu bir intihardır. 'Ve intihar taktik olamaz'.» (Burada da, bütün halka dayanan bir reformizm öğütlenmiş olmuyor mu? Evet CHP intihar etti. Son seçim bu öngörüyü kanıtladı. Ama ifade ediş öyle ki, adeta üzülünüyor. CHP, taktiği bakımından eleştiriliyor. Programının özünden değil. Niçin böyle? Çünkü Dimitrov'un Anti-Faşist Cephe kavrayışının etkisinde bulunuluyor. Onun için programı değil, taktiği eleştiriliyor.)

Daha sonra şöyle bir öngörüde bulunulmuş:

«CHP bunalımın yükünü emekçi kitlelere yükleyen ekonomi politikası ile kısa bir sürede tecrit olacaktır. (Oldu. Seçim sonuçları gösterdi, şimdi bunu görmek kolay. Ama o zaman hükümet yeni kurulmuştu ve en azından 1981'e kadar iktidarda kalacağı söyleniyordu. Bu öngörülere ise «felaket tellallığı» deniyordu.) **Yeni siyasi bunalımlar ortaya çıkacaktır. İşte Finans-Kapital CHP'den kopan halk muhalefeteni şimdiden yedeğe aldığı faşist partilere kanalize edebilmeyi ummaktadır. Böylece bir faşist diktatörlüğü pek zorluk çekmeden oturtmayı planlamaktadır.** (...)

Durum aşağı yukarı bu şekilde değerlendirilmiş. Görüldüğü gibi öyle pek de yanlış sayılmaz. Ama çıkarılan sonuçlar, ortaya konulan görevler belli bir yanlışı içermektedir. Yanlışlar başlıca şu varsayımlara dayanıyor: a) VP'nin politik hattının proleter bir hat olduğu, b) Diğer sosyalist partilerin de özünde devrimci, ama proleter devrimci olmayan bir programa sahip olduğu, c) Dimitrov'un Anti-Faşist Cephe kavrayışının doğruluğu!... Bütün bunların sonucu olarak da şu görev belirleniyor: **«Şartlar, Sosyalistlerin derhal bir araya gelip ortaklaşa bir program etrafında bir blok oluşturmalarını en can alıcı sorun olarak dayatmaktadır.»**

Sonraki karar ve çağrı hep bu görevin yapılmasına yöneliktir. Hep bu halkaya asılmaktadır.

Daha sonra görüldü ki, bu görevi belirlemenin ardında yatan varsayımlar yanlıştır. Burjuva sosyalist bir ideolojinin ifadesidir. O zaman görev birdenbire zıddına döndü. Burjuva sosyalizminden, reformizmden kopuşmak başlıca sorun oldu. Niçin bu yanlış yapılmıştı? Çünkü konağı tanıyamamıştık, subjektif durumu doğru değerlendirememiştik. Niçin değerlendirememiştik? Çünkü burjuva ideolojisinin etkisi altındaydık.

Bu olağanüstü kongreden hemen sonra başlayan, 1978 yılının sonuna kadar süren «Teşkilât Toplantıları» sonunda ortaya çıkan **«Komisyon Raporu»**, burjuva sosyalizmiyle ideolojik olarak kopuşma, Vatan Partisi'nin 1950'lerdeki Proleter Sosyalist çizgisine dönme görevini, o günün şartlarına göre iyi kötü başardı. III. Kongrede tekrar eski devrimci programa dönüldü. Ve o günkü aşamada, Parti'nin önündeki görevler, Kongreden hemen sonraki ilk MK toplantısında belirlendi. (Bu yargılama daha önce hazırlanıp Kongreye sunulmuş ama kongre zaman yokluğundan görüşememişti. Daha sonra MK, taslağı bazı değişiklikler yaparak kabul etti. Ve kararlar Sosyalist'in 77. sayısında 14. sayfada yer aldı. Gazetede yer alan MK'nın benimsediği metin, taslak metinden durumu değerlendiren 5 ve 6.ncı, görevleri belirleyen 3 ve 4. üncü maddelerle ayrılır. Bunları MK katmıştı. Hani şu eski, anlamadan da olsa her konuda bir söz etmek, her konuya değinme hastalığı ile yapılmış katkılardı bunlar.)

Durum aşağı yukarı, II. (Olağanüstü) kongrede değerlendirildiği gibi, —ama tabii daha farklı ifadelerle— değerlendirilmekte, fakat öne koyulan görevler değişmektedir. Başlıca görevler: Programı, içinde yaşanılan işsizlik ve pahalılıkla, somut sorunlarla bağlantı içinde kitlelere yaymak; (Bu görevi başarmak için epey uğraştık. **«Tek Çıkar Yol»** sayısı, **«Eyüp Konuşması»**, «İşçinin El Kitabı» vs. hep bu görevin yapılmasına yöneliktir.) Devrimci Demokrat bir blok oluşturmak, (Bu görev bir bakıma eski anlayışın bir kalıntısıdır. Yanlış bir şey değildir. Ama özel bir görevmiş gibi öne çıkarılması yanlış. Örneğin seçimlerde biz fiilen, kendi açımızdan küçük burjuva demokrasisini destekledik. Onların olmadığı yerlerde de burjuva sosyalistlerine oy verilmesini istedik. İlkelerde uzlaşmaz, taktiklerde esnek bir davranışı sergiledik); Tüm gücü sanayi proletaryasına yığmak; (Bu yönde ancak son zamanlarda belli bir yol katedilebildi.)

O sıralar tam da Sıkıyönetim ilân edilmişti. Sıkıyönetim ilanının görevlerde bir değişikliğe yol açıp açmadığı sorusuna cevap aranır ve şu cevap verilir:

«Sıkıyönetimin ilânı, daha önce tesbit edilmiş bulunan görevlerde temel bir değişmeye yol açmamakta, aksine onların daha fazla enerji, insiyatif ve disiplinle gerçekleştirilmesi gerektiğinin bir kanıtı olmaktadır.

«Sıkıyönetimin ilanıyla ortaya çıkan yeni ve ağırlık kazanan görev: Partinin temel ve buhrana bağlı özel görevlerini yeni şartlarda istikrarlı bir şekilde sürdürme görevidir.

«Uyarma, bilinçlendirme ve örgütlenme (Yani: Ajit-Prop-Örg.) eylemlerini istikrarlı ve sürekli bir şekilde yapmayı başaramıyan bir örgüt, hiçbir zaman daha ileri ve karmaşık görevleri öne koyamıyacağı için ve ortada istikrarlı bir örgüt ve önderlik yoksa, hiçbir savaş başarı kazanamıyacağı için, görevleri yeni şartlarda istikrarlı bir şekilde sürdürme görevi öne çıkmaktadır.»

Bu görev şu ana kadar başarılmış gibi görünüyor. Evet (ajit-prop-örg.) çalışmaları yeni şartlarda da sürdürüldü. Ama bu bir görünümdür. Çünkü faaliyet şartlarında pek bir değişme olmadı. Eğer şartlar, eğer o karar alınırken umulduğu gibi olsaydı muhtemelen bu görevin başarılmadığı; yani her şartta mücadelesini sürdürebilecek, her şartta varlığını koruyabilecek bir örgüt, bir parti yapısının oluşturulamadığı görülürdü.

Her şartta varlığını koruyup, mücadelesini sürdürecek yapıda bir örgüt demek: olabildiğince az, öz; siyasi mücadelede ve bu mücadelenin hemen hemen bütün belli başlı biçimlerinde pişmiş; ama öte yandan olabildiğince geniş kitle ilişkileri olan elemanlardan (unsurlardan) oluşan bir örgüt demektir...

Böyle bir organizmanın yaratılması; Partinin böyle bir anlayışla yeniden örgütlenmesi için uzun süre hemen hiçbir bilinçli girişimde bulunulmadı. Ancak son sıralarda, Parti çizgisinin kavranılamaması, günlük parti görevlerinin bile anlaşılamaması, uygulanamaması gibi problemlere bağlı olarak: az, öz, bilinçli pişmiş unsurlardan oluşmuş bir parti gereği anlaşılmaya başladı. Ve bu anlayışa göre partinin yeniden örgütlenmesine girişildi. Bu yeniden örgütlenme aynı zamanda Partiye, her şart altında görevlerini sürdürecek nitelikleri de kendiliğinden kazandırmış olacaktır.

Durum ve görevlere ilişkin daha önce yapılmış yargılamaların en kısa özetinden sonra, durumun bir yeniden değerlendirmesine geçebiliriz.

Önce şu soruyu soralım: Türkiye Proleteryasının önüne tarihsel gelişimce, bugünkü aşamada konulmuş bulunan —1930'lardan beri belirlenmiş; 1954 VP Programıyla en yetkin biçimde yeniden formüle edilmiş— acil ve temel görevlerde bir değişme var mıdır? Ya da şöyle ifade edelim: Ekonomi ve sınıf ilişkilerinin temel karakterinde program değişikliğine yol açacak bir nitelik değişmesinden söz edilebilir mi? Hayır. Aksine tüm olgular 50 veya 25 yıl önce belirlenmiş o görevlerin ne kadar acil olduğunu; üzerinden atlanamıyacağını göstermiştir. Ve her gün göstermektedir. Öylesine göstermektedir ki, 25 veya 50 yıl önce bilimsel araştırma, teorik düşünce yoluyla ulaşılan sonuçların doğruluğunu milyonlarca emekçi pratik yoldan, deneme yolundan etinde, kemiğinde hissederek görmektedir. Teorinin yarım asır önceden ulaştığı sonuca, bu düzen kökünden değiştirilmedikçe: işsizliğin, pahalılığın ve zulmün son bulamıyacağı sonucuna emekçiler yaşayarak ulaşmaktadır.

Ekonomi ve sınıf konumları değişmediğine göre: sınıf, zümre ve tabakaların belli başlı özelliklerinde, karakterlerinde, eğilimlerinde bir nitelik değişikliğinden de söz edilemez.

Ancak verili ekonomi ve sınıf ilişkileri, konumları çerçevesinde, şu veya bu dönemin politika ve sınıf ilişkilerini, taktiklerini diğerlerinden ayıran, ona özgül niteliklerini veren daha dar bir çerçevede değişiklikler de söz konusudur. Örneğin bir 12 Mart dönemi, MC dönemi ya da CHP hükümeti dönemi, aynı ekonomi ve sınıf ilişkileri çerçevesinde varolmuşlardır. Ama onların hepsini de bir diğerinden ayıran, onu o yapan özellikler söz konusudur. Bu özellikleri, ekonominin ve sınıfların o günkü ihtiyaçları, bunların karşılıklı etkileri, sınıfların örgüt ve bilinç düzeyleri, güçleri vs. belirlemektedir.

Örneğin 27 Mayıs öncesinde de yaban burjuva zümrelerin konumu aynıydı ve finans-kapital egemenliği ile belli bir çelişkisi söz konusuydu. Ama o zaman, bu günkü CHP gibi işçi sendikalarını büyük ölçüde yedeğine almış, belirli, açık, reformist bir proğrama sahip bir partiden yoksundu bu zümreler. Çünkü burjuva reformist partiler, genellikle sendikalarda örgütlenmiş kendiliğinden bir işçi hareketinin varlığı üzerinde bir kitle temeli sağlıyabilirler. 27 Mayıs öncesinde ise proleterya henüz sendikalarda bile örgütlenebilmiş değildi. Mutlak artı-değer sömürüsü egemendi. Bu yoksunluk, bugünkü gibi kitlesel bir reformist partinin varlığına olanak sağlamıyordu. Bu durumda yaban burjuva zümreleri ordunun ilerici geleneklerine dayanmak, onları canlandırmak durumunda kalıyordu. Bu tür ilişkilerin sonucu olarak da ortaya ilerici bir 27 Mayıs çıkabiliyordu. 27 Mayıs'tan sonra, hızla sendikalarda örgütlenen ve ekonomik mücadeleye giren işçi sınıfı CHP gibi reformist bir kitle partisinin varlığını mümkün ve gerekli kılmıştır. Bu da sınıf ilişkilerinde, taktiklerde, hükümetlerin yapısında yepyeni özelliklerin ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır.

Bu genel metodolojik girişten sonra soralım: Bugünkü durumun özelliği nedir?

İki yıldır CHP hükümeti eliyle yapılan operasyonlar ekonomik durumda herhangi bir esaslı düzelmeye yol açmamıştır. İki yıl önce CHP hükümeti kurarken hangi ekonomik sorunlar var idiyse, bugün de aynı ekonomik sorunlar vardır.

O halde, egemen sınıf iki yıl boyunca CHP maşasıyla hangi kestaneleri ateşten çıkardı ise bugünde aynı kestaneleri ateşten çıkarmaya devam edecektir. Yalnız arada bir fark var. İki yıl boyunca CHP maşası yıprandı. Aynı işleri sürdüremeğeceğini seçim sonuçları gösterdi. Şimdi egemen sınıf, aynı işlevi görecek, yani kitleleri mutlak olarak yoksullaştırmaya devam edecek başka bir maşa oluşturmaya çalışıyor.

Burjuva basınının tartıştığı, hükümetin yapacağı işin niteliği, yani izliyeceği ekonomi politikasının ne olacağı değildir. Bu bellidir. Bu alanda bir tartışma görülmemektedir. Bu ekonomi politikası, İMF direktiflerine uygun, CHP hükümetinin iki yıldır uyguladığı: işçi, köylü ve memurun gelirini, hayat seviyesini düşürme politikasıdır.

Egemen sınıfın tartıştığı, nasıl bir araçla (bir hükümetle), en başarılı şekilde, egemenliğini tehlikeye atma-

(Devamı 11. Sayfada)

Seçimlerdeki tavır üzerine tartışmalara katkı

KURTULUŞ'un eleştirisi

Senato seçimleri dolayısıyla, seçimleri boykot eden **Devrimci Yol** ve **Halkın Kurtuluşu** ile boykota karşı çıkan **Kurtuluş** —ve **Devrimci Halkın Birliği**— iyice kapıştılar. Bu küçük-burjuva sosyalist akımlar içinde **Kurtuluş** en doktriner, en Marksist-Leninist görünümlü olanıdır. Diğerleri gibi kaba, ayan beyan hatalar yapmamaktadır. Ama bizzat bu yüzden küçük-burjuva siyasetler içinde en tehlikelisidir. İşçilerin bilincini daha ince yollarla karartır.

Marksist klasikleri biraz okuyan, uluslararası devrim deneyini biraz bilen bir kimse, **Halkın Kurtuluşu**'nun, **Devrimci Yol**'un yanlışlarını hemen görebilir. Örneğin **Halkın Kurtuluşu**, boykot taktiğini ayaklanmaya bağlamanın yanlış olduğunu söyler. Halbuki bu konuda Lenin'in Halkın Kurtuluşu'nun anlayışına karşı çıkan öyle açık sözleri vardır ki, marksist literatürü biraz olsun bilen bir kimse kolayca Lenin'den alıntılarla **Halkın Kurtuluşu**'nun Lenin'in yaklaşımını inkâr ettiğini gösterebilir.

İşte **Kurtuluş**'un eleştirisi bu çerçevede gelişmekte, bu metodu izlemektedir. Bu anlamda Kurtuluş'un eleştirilerinin, doktrinerliğinin olumlu bir işlev gördüğü söylenebilir. O henüz devrimci hareketin tarihini, diğer devrimlerin tecrübelerini marksist literatürü hemen hemen hiç bilmeyen yeni kuşaklara olgular hakkında belli bir fikir vermekte, marksist literatüre ilgiyi çekmekte, onda okuma ve öğrenme isteği uyandırmaktadır. Ama **Kurtuluş** bunu yaparken skolastik bir metod izlemiş olmakta; skolastik bir metod alışkanlığı geliştirmekte ve bu alışkanlığın yerleşmesine yol açmaktadır. Skolastik mantık ve metodun da tarihte belli bir dönem olumlu bir işlev gördüğü; kimi düşüncelerin kuşaklardan kuşaklara iletilmesini sağladığı düşünülebilir.

Halkın Kurtuluşu'nun yukarıdaki yanılgısını ele alalım. Bunun, Lenin'den alıntıyla, Lenin'in koyduğu kriterlerle (bak: Kurtuluş, Sayı: 33, Sayfa: 34/386) Leninizmin inkârı olduğu kolaylıkla gösterilebilir. Ama **Halkın Kurtuluşu** bir de Lenin gibi eleştirilebilir. Lenin'in Rusya'nın Halkın Kurtuluş'larını (Sosyalist Devrimcileri, SR'leri) eleştirirken, alıntı yaparak kolaylıkla çürütebileceği bir Lenin'i yoktu. Bizim sahip olduğumuz olanaktan, alıntı yapılacak bir Lenin'den yoksun olan Lenin, kendi Halkın Kurtuluşu'nu eleştirirken nasıl bir metod izlerdi? Lenin, kendi Halkın Kurtuluşu'nu eleştirirken, boykotu ayaklanmaya bağlamayan bir görüşün dayandığı temel varsayımı; yani kategorik yanlışı; yani burjuva demokrasisinin yüzeysel, burjuva kavranışını ve idealizasyonunu ortaya çıkarırdı. Böylece o tavrın, somut sınıf ilişkileri içindeki sınıf anlamını açıklardı. Bu da eleştiride diyalektik metoddur.

İşte Kurtuluş'un temel yanılgısı buradadır. Onlar Lenin'in metodunun değil metodla ulaştığı sonuçları alırlar. Öz'ünü değil görünümünü, yöntemini değil sistemini... Bu nedenle marksizmin en temel önermelerini inkâr edenlere karşı marksizmi yücelterek, onun görünümünü vererek ileri ve olumlu bir rol oynarken, diğer yandan skolastik metodu yaygınlaştırarak gerici bir rol oynarlar.

1974'ten sonra devrimci hareket hızla yaygınlaştı. Özellikle geniş küçük-burjuva yığınlar marksizm hakkında hiç bir şey bilmeden devrimci oldular. Teorik seviye geriledi. Bu çerçevede, belli bir dönem, Kurtuluş'un metodu belli bir olumluluk taşımıştır. Ama şimdi artık belli bir bilgi ve tecrübe birikiminin olduğu bu dönemde **Dev-Yol** ve **Halkın Kurtuluşu**'nun harman yangını gibi büyümelerinin —ki bu büyüme hareketin unsurlarının küçük burjuva sınıf yapısı ve teorik-siyasal geriliği ve tecrübesizliğiyle belirlenmiştir— nisbeten yavaşladığı ya da durduğu; buna mukabil **Kurtuluş**'un büyümesinin nisbeten hızlandığı ve propoganda ve örgütlenme faaliyetinin özellikle işçiler arasına yöneldiği bu dönemde, mızrağın ucunu **Kurtuluş**'a doğrultmak **Kurtuluş**'un marksizminin henüz marksizm değil onun görünümü olduğunu göstermek : günün acil görevlerinden biri olmaktadır.

Kurtuluş, diğer küçük-burjuva siyasetler karşısındaki üstünlüğünün bilincindedir. Onun içindir ki, hep kolay avların peşinde koşar. Diğer küçük-burjuva ve burjuva sosyalistlerin fahiş yanlışları **Kurtuluş**'un nişan tahtalarıdır. Ama gerçekte **Kurtuluş**, dikkati onlara yönelterek kendi zaafını gizlemekte, kendi dogmatik-skolastik özünü gözlerden kaçırmaktadır. **Kurtuluş**'un diğer küçük-burjuva, burjuva siyasetlerle polemikleri, devrimcilerin dikkatini temel ve genel sorunlardan yani **Kurtuluş**'un kendi zaaflarından kaçırıp görünüm ayrılıkları üzerine çektiğinden; dolayısıyla bilinçleri kararttığından gerici bir işlev görmektedir.

Kurtuluş, diğer akımların marksizmle ilgisi olmadığını gösterirken kendisinin marksizmi temsil ettiğini kanıtlamış olmaz. Yalnızca marksist görünümü daha iyi sürdürebildiğini kanıtlamış olur. Halbuki o, marksizmden bihaber olanlar karşısındaki üstünlüğünü, marksistliğinin bir kanıtı gibi sunar.

Okuma yazma bilen bir kimse, okuma yazma bilmeyenden üstündür. O, okuma yazma bilmeyenlere, okuma yazma öğretiyorsa ilerici, olumlu bir iş yapmaktadır. Ama o, okuma yazma bilmeyi yeterli görüyor, orta ve yüksek tahsilin gereğini ve önemini küçümsüyor; en azından gözlerden uzak tutuyorsa, proletaryayı geriliğe ve yenilgiye mahkûm ediyor demektir.

Benzetmemizdeki okuma yazma, **Kurtuluş**'un öğrettiği kadarıyla marksizmin alfabesidir. Yüksek ve orta tahsil marksist öğretinin özüne ilişkin genel ve temel sorunlardır. **Kurtuluş**, henüz açıkça orta ve yüksek tahsilin gereksizliğini; genel ve temel sorunların önemsiz olduğunu söylemiş değildir. Ama fiilen, tüm polemiklerini küçük-burjuva siyasetlere yönelterek; genel ve temel sorunlardan kaçarak ve bu kaçışını örtmek için genel ve temel sorunların kapsamını daraltarak; taraftarlarına orta ve yüksek tahsili vermemekte; küçümseyici bir anlayışı aşılamaktadır.

Unutmayalım, **genel ve temel sorunlar** belli bir linç seviyesini varsayar. Türkiye'de bugün, devrimci hareketin muazzam küçük-burjuva yapısı ve teorik geriliği ortamında, genel ve temel sorunlardaki Kurtuluş'un zaafını sergileyebilecek hareketler ister istemez güçsüzdürler. Onların güçsüzlükleri, Kurtuluş'a kaytarabilmek için iyi bir bahane sunmaktadır. Kurtuluş gibi bir hareket, taraftarlarının sayısı iki üç haneli rakamları aşamayan görüşlerle polemiğe girip niye durup dururken onların reklâmını yapsın, bir de taraftarlarının kafasını karıştırsın?

Böylece Kurtuluş, kendi zaaflarını ortaya çıkarabilecek genel ve temel sorunlardan kaçışını, en azından gündeme getirmeyişini, bu tür hareketlerin nicel azlığı bahanesinin ardında gizlemektedir.

Halbuki, militanlarını nitel olarak geliştirmek isteyen bir hareket, güçlü ya da güçsüz olduğuna bakmaksızın, daima daha ileri sorunları tartışma alanına getirenlerle polemiklere yönelmeyi tercih eder. Ya da —şu an bizim yaptığımız gibi— başkaları getirmiyorsa, kendisi daha ileri, daha temel ve genel sorunları gündeme getirmeye çalışır. Her özel olgudan hareketle onlara yönelmeye çalışır. Çünkü genel ve temel sorunlardan kaçılamaz.

Bir kimseyi ya da bir hareketi, ortaya koyduğu sorunların niteliğinden dolayı değil gücünden dolayı kaale almamak, ancak dar kafalılığın, uzağı göremeyişin, günübirlik politikanın ifadesi olabilir. Ve Türkiye'de ve Dünya komünist hareketinde olduğu gibi, tarihte öyle dönemler olabilir ki, birçok durumda nicel güçsüzlük nitel güçlülüğün sonucu olabilir.

Son seçimler dolayısıyla süren polemiklerde **Kurtuluş**, **Halkın Kurtuluşu** ve **Devrimci Yol**'un boykot taktiklerinin yanlışını —tabii kendi metoduyla— kolaylıkla sergileyebilmiştir. (Burada hemen not edelim ki, kendi metodu çerçevesinde bile, Kurtuluş polemiğe girdiklerine karşı söylenebilecek her şeyi, sistemli bir eleştiri biçiminde söyleyememiştir. Kurtuluş'un metodu çerçevesinde çok daha özlü ve sistemli bir eleştiri yapılabilirdi. Biz, bu anlamda, yapılabilecek en mükemmel eleştirinin yapıldığını varsayıyoruz.) Ama bu sergileme, **Kurtuluş**'un kendi yanlışının örtülmesi olmaktan öteye gitmemektedir. **Kurtuluş**'un herhangi bir taraftarı, onun D.Y. ve H.K. karşısında kazandığı üstünlüğe bakarak **Kurtuluş**'un seçimlerdeki taktiğinin; eleştirilerinin doğru olduğunu düşünebilir. Hayır! **Kurtuluş**'un seçim tavrı da, daha incelmiş bir biçimde de olsa, eleştirdiklerinin kategorik yanılgılarıyla aynı yanılgılardan; aynı **öz**'den kaynaklanan yanlışları içermektedir. Çünkü **Kurtuluş** seçimleri, birkaç il dışında utangaçca boykot etmiştir. Ve bu hata olgulara ilişkin; ya da taktik bir yanılgı değil, ilkelere ilişkin bir yanlıştan kaynaklanmaktadır.

Eğer **Kurtuluş**, Vatan Partisi'nin seçim taktiğini ve programını tıpkı **Halkın Kurtuluşu** veya **Devrimci-Yol**'a yaptığı gibi eleştirmeye kalksaydı, kendi zaaflarını sergilemek zorunda kalırdı. Ama o, güçsüzlüğü bahanesiyle V.P.'nin programını ve taktiğini kaale almamakta dolayısıyla kendi yanlışını örtebilmekte, kendi yanlışının sergilenebileceği bir tartışmadan ustalıkla (!) sıyrılmaktadır.

Vatan Partisi'nin seçimlerdeki tavrı bir çok bakımlardan Kurtuluş'a benzer. Seçimlerde kendi programının ve görüşlerinin propagandasını yapmış, adayların olduğu yerlerde Kurtuluş'un adaylarına ve yine Kurtuluş'un da desteklediği devrimci demokrat dediği adaylara oy verilmesini istemiştir. Ama Kurtuluş'tan farklı olarak, bu tür adayların olmadığı yerlerde burjuva sosyalist partilerin adaylarına oy verilmesini istemiştir.

Bu durumda, Kurtuluş'un bakış açısından düşünürsek, Vatan Partisi'nin tavrı Halkın Kurtuluşu veya Devrimci Yol gibi açık ve fahiş hatalar içermemektedir. O halde Vatan Partisi'nde bir yanlışlık varsa bu daha incelmiş, daha tehlikeli bir yanlıştır ki, özellikle Vatan Partisi'ni eleştirmek, ayrılık noktalarını koymak gerekir. Çünkü bu tavır, Kurtuluş'un okuyucuların daha ince oportünizmlere karşı uyarmak için, seviyelerini yükseltmek için bir örnek sunar.

Ama Kurtuluş, yukarıda açıkladığımız gibi, böyle davranmaz. Sanki hiç böyle bir şey yokmuş gibi, Vatan Partisi'nin tavrını susuşa getirir. Deliye taşı andırmamalı!

Kurtuluş'un yapmadığını yapmak, eğitmekten kaçındıklarını eğitmek de bizim görevimiz.

I. CHP'NİN SINIF KARAKTERİ NEDİR?

Her ülkedeki proletarya sosyalistleri önce doğru bir program ve taktiğe ulaşabilmek için yıllarca ülkenin ekonomi ilişkilerini ve tarihsel gelişimini; bunların özgül niteliklerini araştırırlar. Bundan amaç, ülkedeki belli başlı sınıfların, tabakaların ve zümrelerin neler olduğunu; bunların karakterlerinin ve çıkarların objektif niteliklerini tanımlamaktır. Bu yol katedilmeden ve tanımlamalar yapılmadan, partilerin sınıf içeriklerini doğru olarak belirlemek, dolayısıyla, herhangi bir durumda doğru bir taktik, bir ittifaklar politikası uygulamak olanaksızdır. Bu yol katedilmeden, tavırlar ancak raslantısal olarak doğru olabilir.

Ülkenin ve Dünyanın ekonomisini, tarihini, sınıflarını, sınıfların karakter ve çıkarlarını vs. tanımlama görevi yerine getirilmeden; bu teorik yol katedilmeden, bir proletarya partisinin üzerinde yükseleceği, doğru bir program ve taktik temeli oluşturulamaz. Dolayısıyla da Leninist bir proletarya partisi oluşturulamaz... **Bu metodolojik bir ilkedir.** Her ülkedeki hareket söz konusu teorik gelişimi yaşamak zorundadır. Bu gelişim atlanamaz, iradenin bir vuruşuyla ortadan kaldırılamaz. Atlamaya kalkan er veya geç kafasını vurur.

Türkiye sosyalist hareketinde, bu yoldan geçmiş, bu metodolojik ilkeyi yerine getirmiş bir tek hareket vardır: Vatan Partisi... Vatan Partisi dışında **hiçbir** siyaset veya parti, önce marksist ekonomi politiğin ve tarihsel maddeciliğin kavramsal araçlarıyla —kaynağından— cihazlanıp, daha sonra bu araçlar aracılığıyla ekonomi, tarih, ve sınıfların özgül niteliklerini inceleyip ona göre bir program ve taktik oluşturmuş değildir. Bu aşamalardan geçmiş tek parti Vatan Partisi'dir. Onun için hiçbir siyaset veya partinin Vatan Partisi'nin geçtiği yollardan geçmeden Vatan Partisi'ni aşabilmesi mümkün değildir.

İşte, Lenin'in Marksizmi özellikle geliştirdiği nokta bu metodolojik kazançtır. Leninizm budur. Yoksa Stalin'in dediği gibi, örneğin **«proleter devrimleri çağının marksizmi»** diyerek, Lenin'i, Leninizmi anlamış ya da anlatmış olmayız. Bu tür bir tanım bize Leninizm'in görünümünü, kabuğunu verir. Ama özündeki metodolojik katkıyı vermez.

Stalin'in Lenin'i ve Leninizmin özünü anlayamaması ile, küçük-burjuva sosyalist hareketlerin de Lenin'i Stalin gibi, Stalin'in Lenin'i anladığı gibi anlamaları, Stalin'in Leninizm kavrayışına sahiplenmeleri raslantısal değildir. Onlar, Lenin'in gerçek metodolojik katkısını anlamadıkları için; anlama yeteneğinde olmadıkları için, Leninizm'in gereği olan bu teorik aşamalardan geçmezler, geçemezler. Bu aşamaları geçemedikleri için de, dış görünümleri ne kadar marksist-leninist olursa olsun özde ilkel aşamada kalırlar, metodik olarak da marksizm öncesi sosyalizmden, ütopik sosyalizmden öteye gidemezler... Yanlız artık ütopizm: Marksizm-Leninizm kılığındadır. Flasanter «Parti» olmuştur, ve ilh...

Kurtuluş'un da —diğer küçük burjuva akımlar gibi— başlıca metodolojik yanılgısı, sözkonusu teorik gelişim konaklarını atlamaya kalkmasında toplanır. Onun için her somut sorunda, atlamaya kalktığı sorunların duvarına çarpması kaçınılmazdır.

⁂

CHP'nin sınıf karakteri nedir? Bu soruya doğru bir

cevap verebilmek, önce sınıflar ve partiler arasındaki ilişkinin doğru bir kavranışını varsayar. Sınıflar ve partiler arasındaki ilişki, motomot mekanik bir ilişki değildir. Bir sınıf partisi, sınıfın **genel** ve **uzun** vadeli çıkarını savunur. Dolayısıyla bir sınıfın çıkarlarını savunan bir parti, öyle durumlar olabilir ki kendi zümre ya da kişi çıkarlarını savunan bireylerinin büyük bir çoğunluğunu karşıya alarak, onlara rağmen o sınıfın çıkarlarını savunabilir.

Bunun tersi de mümkündür. Öyle durumlar olabilir ki, Parti kararsızlık içinde bocalayıp sınıfın çıkarlarını savunmada acz gösterebilir. Parti'nin yöneticileri veya bizatihi parti organizması, kendi varlığının devamını, kendi çıkarını temsilcisi olduğu sınıfın çıkarından üstün tutabilir.

Demek, parti ile sınıf, zümre veya tabaka ilişkisi sanıldığının aksine mekanik değil, karmaşık; diyalektik bir ilişkidir. Nasıl üstyapıyı belirleyen **son duruşmada** alt yapı ise, partiler ve sınıflar ilişkisinde de **son duruşmada** parti'nin politikasının niteliğini sınıf belirler. Ama altı çizildiği gibi : son duruşmada.

Sınıflar ve Partiler ilişkisinin bu diyalektik niteliğinin kabulü ve kavranmış olması, hangi partinin, hangi sınıf ya da zümreyi temsil ettiğini doğru olarak çözümleyebilmek için temel metodolojik önemdedir.

Örneğin CHP'nin İş Bankası'nın hissedarı olduğu, dolayısıyla bir Finans-Kapital partisi olduğu yolundaki bir çıkarsama, mekanik kavrayışa tipik bir örnektir. Aynı mantıkla gidilirse, gelir sağlamak için bazı şirketler kurup kâr eden; yani oralarda işçileri sömüren; ama kazançlarını işçilerin devrimci ve siyasî eğitimi için harcayan bir Komünist Partisi'ne de pekalâ Burjuva Partisi demek gerekir.

Partiler de tıpkı insanlar gibidir. Pekalâ zengin bir fabrikatör komünist fikirleri benimseyip, gelirini bir proleter devriminin başarısı için harcayabilir. Aynı şekilde İş Bankası hissedarı bir CHP'nin de, oradan elde ettiği gelirleri liberal burjuva zümrelerin çıkarı için kullanması pekalâ mümkündür ve kategorik olarak reddedilmez.

Ama bu kadarı, yani parti ve sınıflar ilişkisinin diyalektik bir kavranışı, henüz işin alfabesidir. Bu kadarı hangi partinin, hangi sınıfın çıkarını savunduğunu anlamaya yetmez. Bunun için, ülkedeki sınıfların neler olduğunun; konum ve çıkarlarının; tarihin o dönemindeki niteliklerinin tanımlanması gerekir. Bu ise Dünya ve Ülke ekonomisinin ve tarihinin derinliğine bir kavranışını gerektirir.

Sınıfların **çıkarları** ve **karakterlerini** de ayırmalıdır. Çünkü sınıfların çıkarları ve karakterleri arasında kesin bir uyum da yoktur. Bazı sınıfların karakteri : çıkarlarının nerede olduğunu görememektir. Örneğin küçük-burjuvazi, sınıf karakteri gereği çıkarının nerede olduğunu göremez. Ya da görse bile, karakteri o gördüğü çıkar yönünde bir örgütlenme yapabilmesini engeller.

Şimdi, gelelim CHP'ye. **Kurtuluş** CHP'yi hangi sınıf ya da zümrenin partisi olarak görmektedir? **Kurtuluş'a** göre CHP oligarşinin partisidir:

«CHP'nin oligarşinin diğer partilerinden önemli bir farkı var. Bütün diğerleri gerici çizgilerinden tek bir adım dahi taviz vermezken oligarşinin mümtaz partisi CHP, kitlelerin karşısına sol bir parti olarak, hatta zaman zaman «sosyalist» bir parti olarak çıkmaktadır. Oligarşinin bütün diğer partilerinden farklı olarak CHP'nin seçim propagandası içinde sol motifler taşımaktadır. (...)» («Adaylarımızın Olmadığı Bölgelerdeki Tavrımız Boykot Değildir,» Kurtuluş, Sayı: 34, Sayfa: 34/498)

Oligarşi: Azınlık demektir. Bildiğimiz kadarıyla Kurtuluş'un literatüründe oligarşiden kastedilen bir bütün olarak burjuva sınıfı değil; finans-kapitalistler zümresidir. Bu durumda CHP, Finans-Kapitalin **«mümtaz partisi»** oluyor!

CHP bir finans-kapital partisi midir? CHP'nin sınıf karakterini, bir finans-kapital partisi olup olmadığını anlamak için önce finans-kapitalin özelliklerini tanımlamak gerekir.

19. yüzyıl boyunca iki egemen sınıf vardır. Sermaye sahipleri (Kapitalistler) ve Toprak Sahipleri. Sermaye sahipleri sınıfı, sanayi kapitalistleri, ticaret kapitalistleri, finans kapitalistleri (Bankerler) zümrelerinden oluşur. Bunlar sırasıyla ARTI-DEĞER içinden sanayici kârı, ticaret kâr ve faiz alırlar. Büyük Toprak Sahipleri sınıfı ise rant (irat) alır.

Parlamento bu egemen sınıf ve zümreler arasındaki çıkar çekişmelerinin, bir bütün olarak egemen sınıflar ve özellikle burjuvazi lehine; burjuvazinin genel ve uzun vadeli çıkarına uygun olarak çözümünü sağlayan ideal bir organdır. Ama yirminci yüzyılda Kapitalistler (Kâr /sanayici + tüccar/ + Faiz) ve Büyük Toprak Sahiplerinden (Rant) oluşan bu egemen sınıflar mevzilenmesi ve sınıfların karakterleri değişmiştir.

19. yüzyılda **Muhafazakâr - Gerici** politika, Büyük Toprak Sahiplerinin, **Liberal** politika Kapitalistlerin, **radikal** politika küçük burjuvazinin, **Sosyalist** politika proletaryanın politikasıdır.

20. yüzyılda, sınıfların konumuna bağlı olarak, onların politikalarının niteliği de değişir. 19. yüzyılda Burjuvazi ve Büyük Toprak Sahipleri sınıf olarak egemendir. O zaman da elbette bir büyük sanayici bir küçük sanayiciye göre üstündür. Ama bu 20. yüzyıldaki zümre egemenliği anlamını taşımamaktadır.

20. yüzyılda kâr (sanayici + tüccar) + faiz + rant alanların en kodamanları, bankalar mihrabı altında kaynaşıp, egemen sınıflar içinde bir finans kapitalistler zümresi haline dönüşürler. Kapitalist sınıf içinde, elbet sanayici, tüccar, banker gibi zümre ayrılıkları varlığını sürdürmektedir ama artık bu zümre ayrılıkları ikinci plâna düşmüştür. Onların yerini finans-kapitalistler zümresiyle, finans-kapitalistler zümresi dışında kalan kapitalist ve toprak sahiplerinin çelişkisi olmuştur.

Finans-Kapitalistler zümresi ekonomi temelindeki egemenliğini, politik ve kültürel üstyapı, devlet üzerindeki egemenliğiyle pekiştirir. Ve bizzat devlet üzerindeki egemenliğiyle de ekonomik atlyapıdaki egemenliği gelişir. Diğer burjuva zümreleri deklase (sınıfından) olmuş gibidirler. Bu konumları ister istemez onları muhalefet saflarına iter. Bunun sonucu olarak, burjuva **liberal** olmaktan çıkar, **reformist** olur. Reformizm, emperyalizm çağıyla birlikte ortaya çıkan bir olgudur.

Finans-Kapitalin ekonomi ve politika üzerindeki egemenliği, parlamentonun fonksiyonunu yitirmesine ya da fonksiyonunun değişmesine yol açar. Finans-Kapital zümre çıkarını en iyi parlamentonun yetkisizleşmesi, yürütmenin yetkilerinin artmasıyla savunur. Ancak, finans-kapital ezilen sınıflara karşı en yakın müttefiği olan diğer burjuva zümrelerini yedeğine alabilmek, burjuva olarak kapitalizmin —dolayısıyla da kendi egemenliğinin— geleceğini korumak için parlamento aracından yararlanır.

19. yüzyılda, parlamento Kapitalistler ve Büyük Toprak Sahipleri arasındaki uzlaşmaların yapıldığı bir organ idiyse, 20. yüzyılda Finans-Kapitalistler ile «yaban» kapitalist ve toprak sahipleri arasında uzlaşmaların yapıldığı bir organa dönüşür.

Ekonomi'deki ve sınıfların konumlarındaki bu değişiklik, politikaların karakterinde bir değişikliğe yol açar. 19. yüzyılda Muhafazakâr ve Gerici partiler Büyük Toprak Sahiplerinin iken, 20. yüzyılda Finans-Kapitalistlerindir. 19. yüzyıldaki kapitalist liberalizminin yerini, 20. yüzyılda Finans-Kapitalistler zümresi dışında kalan kapitalist ve Büyük Toprak Sahipleri'nin reformizmi alır. 19. yüzyılda, burjuva liberalizmi işçi hareketine yad'dır. Büyük Toprak Sahipleri'ne karşı daha ziyade küçük-burjuvaziyi öne sürer. 20. yüzyılda burjuva reformizmi, kendiliğinden işçi hareketine dayanmaya, finans-kapitale karşı işçi hareketini reformizm çerçevesinde tutarak bir güç sahibi olmaya çalışır.

Bu genel açıklamalar ışığında, reformist bir politikanın, ya yaban burjuva + Toprak Sahipleri zümrelerinden kaynaklanacağı, ya da işçi sınıfı içinde, zümre çıkarını sınıf çıkarından üstün tutan zümrelerden kaynaklanabileceği açıktır. Elbet, kaynakların arasına her durumda kesin bir sınır koymak olanaksızdır. Ancak genel bir eğilim olarak, burjuva reformist partilerin birinci, burjuva sosyalist partilerin ikinci kategoriden kaynaklandığı söylenebilir.

Bu genel ilkeler ışığında CHP'nin hangi sınıf veya zümrenin eğilimlerini savunduğu kolaylıkla görülebilir. CHP esas olarak yaban burjuva zümrelerin eğilimlerinin temsilcisidir. Yani finans-kapitalistler zümresi dışındaki burjuva zümrelerinin partisidir. Yani oligarşinin partisi değildir. CHP'nin sağ kanadını «yaban» Büyük Toprak Sahibi zümreleri, sol kanadını da küçük-burjuva radikalizmi oluşturur.

Bu durumda Kurtuluş'un, Türkiye'de en büyük partinin sınıf kapsamı hakkında doğru bir yargıya sahip olamadığı açık olduğuna göre, Kurtuluş nasıl olur da doğru taktiklere ve programa sahip olabilir?

Çünkü CHP'nin oligarşinin partisi olarak nitelenmesi a) Ya sınıfların partilerle ilişkilerinin doğru kavranamadığını —yani Tarihsel Maddeciliğin en temel kategorilerinin anlaşılamadığını; toplum yapısı hakkında metafizik bir görüşe sahip olunduğunu— gösterir; b) Ya sınıfların karakterlerinin ve konumlarının doğru kavranamadığını —yani ekonomi temelinin ve ekonomi politiğin anlaşılamadığını— gösterir.

Eğer CHP oligarşinin partisi ise, onun içinde reformistler ya da demokratlar ne arıyor? Çünkü Kurtuluş CHP içinde demokratlar olduğunu söylüyor: «(...) CHP o vetolarla solla olan bağlarını somutça koparmaktaydı Göstermekteydi ki, kendi bünyesinde şu veya bu ölçüde dahi demokrat bir kişi olmazdı» (Sayı: 34, Sayfa: 37/501) Demek önceden varmış! Veto edildiklerine göre de var olmaktadırlar.

Kurtuluş, bir oligarşi partisinde, —veto edilse bile— demokratların nasıl olup da bulunduğunu açıklamalıdır. Oligarşi partilerinde, ilerici ya da demokrat olmaz. Eğer vardır denip uzlaşmalar yapılıyorsa, bundan kolaylıkla oligarşi partileri içindeki «demokratlarla (!)» uzlaşmalar yapılacağı yolunda bir prensibin varsayıldığı sonucu çıkar.

Diyelim ki bir parti, CHP'yi reformist bir parti olarak görmektedir. Bu parti, örneğin 77 seçimlerinde olduğu gibi, faşizm tehlikesine karşı böyle reformist bir partinin adaylarına —ve tercihan da radikal olanlarına— oy verilmesini isterse, burada **yöntem** açısından bir sakatlık yoktur. Belki, olgulara ilişkin bir yanılgı —örneği faşizm bir tehlike arzetmemektedir de değerlendirmede yanılgıya düşülmüştür; ya da desteklenen parti reformist değildir de partinin sınıf içeriği değerlendirilirken yanılgıya düşülmüştür.— sözkonusu olabilir.

Ama Kurtuluş'un yanılgısı —örneğin CHP'nin sınıf kapsamını teşhiste olduğu gibi— olgulara ilişkin bir yanılgı değil, çok gerici sonuçlar doğurabilecek, prensibe ilişkin bir yanılgıdır. Oligarşi yani Finans-Kapital partilerinin içinde demokratlar olabileceği ve bunların desteklenebileceği; yani son duruşmada oligarşi partilerinin destekleneceği sonucu çıkar. Bu, **Aydınlık'a** giden yolun başıdır.

II. REVİZYONİSTLERE OY VERİLMEZ Mİ?

Bu başlık altında yine, ilke düzeyinde bir konuyu ele alacağız: Reformist partiler karşısındaki tavır.

Vatan Partisi TİP, TSİP, TKP gibi partileri, reformist; burjuva sosyalist partiler olarak değerlendirmektedir. Ama bizzat bu yüzden, seçimlerde, küçük-burjuva sosyalist adayların olmadığını yerlerde; gerici partiler karşısında bu partilere oy verilmesini istemiştir. Vatan Partisi seçim bildirisinde şunları yazıyor:

«'Nasıl olsa bizim çıkarlarımızı savunacak adaylar yok; zaten bu parlamento da egemen sınıflara hizmet eden bir araçtır. O halde hiç kimseye oy vermeye gerek yok' diye düşünmek yanlış olur. Çünkü toplumda bir çok sınıflar ve tabakalar vardır. Bu çeşitli sınıf ve tabakaların arasındaki çelişkilere kayıtsız kalmak, siyasî iktidar kavgasını ciddiye alan ve bu uğurda en küçük imkânları dahi değerlendirmek isteyen bir kimsenin tavrı olamaz. Çünkü çeşitli sınıfların çıkarlarının çatıştığı bir toplumda tarafsız kalmak mümkün değildir. Güçlü kuvvetli bir adamın, küçük bir çocuğu dövmesi karşısında tarafsız kalmak, gerçekte o adamdan yana taraf tutmak anlamına gelir.

«Şu halde biz sınıfının bilincine varmış işçiler, uyanmış emekçiler olarak kendi adaylarımızın olmadığını bilmeliyiz ama bu bilince ermiş insanlar olarak gücümüzü, oylarımızı işsizlik ve pahalılık cehenneminde bizleri yakan partiler karşısında, hiç olmazsa işsizlik ve pahalılığın acılarını hafifletmekten yana olan partilere veya adaylara vermeliyiz:

«(...)

«Vatan Partisi, hiç birisinin işsizliği ve pahalılığı kökünden yokedecek bir programa sahip olmadıklarını; dolayısıyla kitleleri eğitmek için seçime katılmış olsalar bile reformcu ya da hayalci bir anlayışı yaymaya hizmet ettiklerini bir an bile unutmadan; bu adayların mitinglerinde, toplantılarında onların gerçek niteliklerini sergileme görevini bir an bile savsaklamadan sözkonusu adaylara oy verilmesini ister.» (Sosyalist, Sayı: 85 Sayfa: 9)

İlkelerde uzlaşmaz, taktiklerde esnek bir tavır böyle olabilir. Ama Kurtuluş TİP, TSİP gibi partilerin adaylarına oy verilmemesini ister. Bu durumda Kurtuluş, kendi adayı olan 3 (İstanbul, Samsun, Antalya) ve demokrat dediği adayların olduğu 2 (Hatay, Edirne) il dışında kalan illerde, revizyonist-reformist partileri, gerici partiler karşısı da desteklememekte; onların mücadelesi karşısında kayıtsız kalmakta, dolayısıyla da gerici partileri desteklemiş olmaktadır. Çünkü, bir reformist ve burjuva sosyalist parti ile gerici bir parti arasındaki mücadelede tarafsız kalmak; gerçekte gerici partiden yana tavır almak; onların galibiyetine hizmet etmek demektir. Bu anlamda Kurtuluş, hiç de boykotcularınkinden daha önemsiz olmayan; sadece onların fahiş yanılgıları karşısında ustalıkla gizlenen bir yanılgı içindedir.

Kurtuluş'un kategorik yanılgısı şudur: Kurtuluş, reformistlerin (ve hatta liberallerin) faşistler ve gericiler karşısında desteklenebileceğini kavramamaktadır. Taktiklerdeki esneklikle ilkelerdeki uzlaşmazlığı birbirine karıştırmaktadır. Kurtuluş'ta Lenin'in şu anlayışı yoktur:

«Bir sosyalist gerçekten bir Kara-Yüz tehlikesinin olduğuna inanıyorsa ve ona karşı samimiyetle savaşıyorsa —hiç bir pazarlık yapmaksızın liberallere oy verir, ve eğer kendisine üç yerine iki sandalye öneriyorsa görüşmeleri kesmez. Örneğin Avrupa'da yapılacak ikinci bir oylamada diyelim ki liberalin 6.000, Kara-Yüz temsilcisinin ya da gericinin 10.000 ve sosyalistin 3.000 oy alması halinde bir Kara-Yüz tehlikesi ortaya çıkmış olabilecektir. Eğer bir sosyalist, Kara-Yüz tehlikesinin işçi sınıfı için gerçek bir tehlike olduğuna inanıyorsa liberale oy verecektir.» (Lenin, **«Petersburg Seçimleri ve Menşeviklerin İkiyüzlülüğü»,** Toplu Eserler, C. 12, S: 40 İng. baskı)

⁂

Bu genel açıklamalardan sonra Kurtuluş'un tavrını ele alalım:

Kurtuluş, TİP ve TSİP'i şöyle değerlendiriyor:

«TİP ve TSİP bugün Türkiye solu içinde kitlelere par-

(Devamı 10. Sayfada)

İŞÇİ HAREKETİ VE KRİZ

Ernest MANDEL

Sosyalist yazarları, bugünkü dünya ekonomisindeki ve politikasındaki gelişmeleri; gelişmeler karşısında çeşitli partilerin tavırlarını, bu tavırların ardındaki teorik yanlışları ve sınıfsal çıkarları çözümleyecek imkânlardan, güçten, zamandan yoksundurlar. Bu durumda, proletaryanın ve devrimcilerin uluslararası gelişmeler hakkında doğru bir fikre sahip kılınması görevi —ki bu teorik ve siyasî eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır— başarılamamaktadır.

Eksiği kapatmak için tek yol, bu görevi yapmaya hizmet edecek nitelikteki başka çalışmaların iktibas edilmesi olabilir.

Bu düşünceyle, bu sayımızda Ernest Mandel'in, Emperyalist ülkelerdeki özellikle sosyalist ve komünist partilerin ekonomik kriz karşısındaki tavırlarınm ve programlarının içeriğini tahlil eden "İşçi Hareketi ve Kriz" başlıklı yazısını, Enternasyonal yayınları arasında çıkmış "1978 - 79'da Dünya Krizi ve İşçi Hareketi" **başlıklı kitapçıktan iktibas ediyoruz.**

Yazı her ne kadar emperyalist ülkelerdeki kriz ve o ülkelerdeki işçi partilerinin tavırlarını ele alıyorsa da, Türkiye'deki burjuva sosyalist (Reformist) partilerin tavırlarını ve programlarını anlamak için zengin malzeme ve ipucu sunmaktadır. Mandel'in yazısında tahlil edilen Avrupa Komünist Partileri yerine, TKP, TİP, TSİP koyulsa sonuçta bir değişiklik olmaz.

SOSYALİST

Her aşırı-üretim bunalımı sermayenin ücretli emeğe karşı büyük bir saldırısını içerir. Hem işsizliği hem de işsizlik korkusunu arttırarak kriz, işçileri gerçek ücretlerde düşüş olmasını (veya durgunluğu), iş hızının artmasını, çalışma şartlarında ve sosyal güvenlikte kazanılmış mevzilerin yitirilmesini ve en açık yoksulluk ve adaletsizlik için refah evresinde ortaya konan himayeciliğin azalmasını kabullenmeye zorlar.

Her krizde bu böyle oldu ve 1974-75 krizinde de böyle olmuştur. Krizin son bulmasından bu yana büyük sermayenin ücretli emeğe karşı yöneltti̇ği genel bir kemer sıkma saldırısı görmekteyiz. Bu saldırının muhtemel sonucu dört etkenin karşılıklı etkisiyle belirlenecektir: sınıf güçlerinin nesnel karşılıklı ilişkisi; bu saldırının başladığı anda proletaryanın örgütlenme, savaşkanlık ve sınıf bilinci derecesi (özünde bu da gerek tek tek kapitalist ülkelerde, gerekse bütün dünyada son onbeş veya yirmi yılda sınıf mücadelesinde ve işçi hareketi içinde olup bitenlere bağlıdır); işçi hareketinin kitle örgütlerinin, özellikle sendikaların ve aynı zamanda geleneksel kitle partilerinin tepkisi; proletarya içinde bir yanda bürokratik aygıtlarla öte yanda son on yılın mücadelelerinden ortaya çıkan yeni işçi öncüsü arasındaki güç ilişkileri (ve de ayrıca uzun vadede belirleyici olan bir öğe, yani şimdi oluşum süreci içindeki yeni devrimci önderliğin görece gücü).

Emperyalist ülkelerde şu son üç yılda olup bitenlerin aklı başında bir muhasebesi yapıldığında, işverenlerin saldırısının bazı ülkelerde az çok önemli başarılar kazanmakla birlikte hiçbir yerde amacına ulaşmış olmadığı sonucu çıkarılacaktır. İşçilerin savaşkanlığı kırılmamıştır; ne de işçi öncüsü için durum bu olmuştur. Hiçbir emperyalist ülkede işçi sınıfı (bırakın belirleyici olmasını) ciddi bir yenilgiye uğramamıştır. Artıkdeğer oranı asla kapitalist krizin ağırlığına ve sermayenin tarihsel planlarına uygun bir oranda artmamıştır.

Yine de, işçi sınıfı ve işçi hareketi şimdiye kadar genellikle savunmada kalmıştır. Hiçbir yerde, kapitalizmin son derece ciddi olan krizinden yararlanarak sisteme temelden meydan okuyamamışlardır (1975te Portekiz hariç). Savaşkanlığın ve politikleşmenin çapının en yüksek olduğu İspanya'da bile, demokratik hakların kazanılması ve kitlelerin darbesi altında diktatörlüğün düşmesi, (henüz) kapitalist sistemin kendisine yönelik genel bir saldırıya dönüşmemiştir.

Neyse ki, böylesi devrimci krizlerin güneybatı Avrupa'nın dört ülkesinde varolması olasılığı gerçek olmaya devam etmektedir. Hatta ta kuzeydeki birkaç ülkeye sıçrıyabilir de bu krizler. Ama şimdilik böyle bir şey yok. Nedeni açık: her ne kadar işçi sınıfının nesnel gücü ve örgütlenme derecesi her zamankinden daha yüksekse ve her ne kadar eski bürokratik aygıtların egemenliğine karşı mücadele eden yeni bir işçi öncüsü kapitalist Avrupa'da birçok fabrika ve sendikada ortaya çıkmışsa da (bu bakımdan Japonya ve Kuzey Amerika daha geridir ama onlar da birkaç yıllık gecikmeyle aynı yola gireceklerdir), işçi hareketinde kendilerine yeterince karşı çıkabilecek güçte bir politik gücün yokluğunda, geleneksel bürokratik aygıtların engelleyici ve saptırıcı rolü hâlâ muazzam boyutlarda kalmaktadır.

Avrupa işçi hareketinin kitle örgütleri, tam istihdamı ve toplumsal ilerlemeyi güvenceye alan «sürekli» büyüme furyası yaşamaktaydı. Dört yıllık kitlesel-ve artan-işsizlik darbesi onları yere sermiştir. Ama burjuvazi işçi sınıfı içinde, krizin aşırı-üretimin değil de yoklukların ürünü olduğunu «açıklamak» gibi geniş bir yanıltma kampanyası açtı. Bu kampanyanın amacı, krizin suçlusu olarak sömürge halklarını ve batılı sendikaları göstererek kitlesel işsizlikten onları sorumlu göstermekti. Burjuvazinin bu ideolojik saldırısı karşısında Batı'nın sendika ve işçi kitle partileri önderliklerinin teorik ve politik dağınıklığı eksik olmamıştır.

Şimdi, gerçi altmışlar ve yetmişlerin başı, tam istihdam şartlarında satınalma gücüne yönelik saldırılara hepten karşı çıkabilecek öncü sendika militanları kuşağının fabrikalarda ortaya çıkmasına sahne olmuşsa da —bürokratik aygıtlardan bağımsız olarak ve hatta gerekirse onlara karşı olarak— bu öncü, kitlesel işsizlik döneminde fabrika kapatmalarına ve işten çıkarmalara karşı nasıl cevap vereceği konusunda hâlâ deneyim eksikliği taşımaktadır. Ayrıca, bu öncü militanlar böylesi parça parça tepkilerin çok sınırlı etkinlik taşıdığını ve krize karşı kapsamlı politik cevapların verilmesinin kaçınılmaz olduğunu kavramak bakımından kafa karışıklığı içindedirler. Böylesi kapsamlı politik cevaplar ise, «resmi» solun bulaşmış olduğu teorik ve programatik dağınıklık şartlarında ortaya çıkamazdı. (Burada, kitlelerin gözünde doğrudan politik güvenilirlik eşiğini henüz aşmamış olan devrimci örgütlerin çapının küçük olması da bir etkendir.)

Bu dağınıklık, Komünist Partiler (özellikle İtalyan Komünist Partisi) de dahil, işçi hareketine bütünleşmiş olan iktisatçılar arasında (Cambridge okulunun) yeni-Ricardo'cu anlayışların yeniden yaygınlık kazanmasıyla daha da artmıştır. Yeni-Ricardo'cular için kâr oranı ücret düzeyinin basit bir fonksiyonudur. Sermayenin organik bileşimi önemli değildir. Bu yüzden onlar kârların düşmesini ücret artışlarıyla açıklarlar. Bu anlayış ile şu vargı arasında, yani «aşırı» ücret artışlarının iş olanaklarını daralttığı ve işsizliğe yolaçtığı yolunda işverenlerce ileri sürülen şey arasında sadece küçük bir adım kalır. (1) İşçi hareketiyle birleşmiş ve de hiç de az sayıda olmayan iktisatçı ve bir çok Sosyal Demokrat önder bu adımı severek atmışlardır.

Böylece açıklığa kavuşan şey, görünürde akademik teorik tartışmaların şimdi sınıf mücadelesinde doğrudan bir sosyal, politik ve pratik işlev kazandığıdır. Kâr oranlarının düşüşünün —ücret artışlarının değil, sermayenin organik bileşiminin artmasının bir fonksiyonu olarak— Marksist açıklaması ancak, burjuvazinin suç atma ideolojik saldırısına karşı sendikaların ve işçilerin direnişine sağlam bir temel oluşturabilir. Burjuvazinin bu saldırısının açık bir pratik amacı vardır: sendikalara, gerçek ücretlerde düşüşü kabul ettirmek ve sınırsız grev hakları da dahil, üyelerinin çıkarlarını savunmaktan onları alıkoyacak bir «gelir politikasını» kabul ettirmek. (2)

Sağ-kanat Sosyal Demokratlar uzunca bir süredir Marksizmden kopmuşlardır ve işçi sınıfı içinde burjuva ideolojisinin klasik bayağılıklarını tezgahlamaktadırlar: «Hepimiz aynı gemideyiz. Hepimiz şirketi savunmalıyız» (ya da duruma göre ulusal ekonomiyi veya Avrupa'yı ya da «özgür dünyayı»). Bir dizi Avrupa ülkesinde, özellikle İngiltere, Batı Almanya, Portekiz ve Danimarka'da burjuvazinin talebettiği kemer sıkma politikasının baş avukatı ve uygulayıcısı Sosyal Demokrat önderler olmuştur. Bazı «Örokomünist» partiler azimle onların dümen suyundan gitmişler ve bazen kemer sıkmaya bağlılıklarının «ölçüsü» ile onları geride bırakmışlardır. (3) İtalyan ve İspanyol Komünist partileri için bu özellikle doğrudur. Portekiz Komünist Partisi daha hafif bir tutum takınarak ilke düzeyinde ve pratikte kemer sıkma politikasına uymuş ama işçi sınıfı tabanının baskısı altında bazı özgül kemer sıkma önlemlerine karşı çıkmıştır.

Şimdilik, klasik Keynezgil anti-kriz yöneliş adına, herhangi bir kemer sıkma politikasına karşı olduğunu ilan eden tek işçi kitle partisi, Avrupa'da Fransız Komünist Partisi olmuştur. Sol Sosyal-Demokrat akımların çoğu bu tutumu paylaşmaktadır (İngiltere'de Labor Left, Fransa'da CERES, Portekiz'de Fraternidade Operaria, Belçika'da Renard'cı sendika solu, vs.). Oysa şimdiye değin bu akımların hiçbiri, muhalefetten hükümete katılmaya geçtiği anda kemer sıkma önlemlerini pratikte onaylamaya sonuna dek direnmemiştir.

Fransız Komünist Partisi'nin de pek farklı davranması olası değil.

Sağ-kanat Sosyal Demokratların ve Örokomünistlerin kemer sıkma politikalarını seçmelerini haklı çıkarmak için gösterilen iddialar iki türlüdür.

İlki, esas olarak politiktir; özü şu edebi «ehveni şercilik»tir: «Krizi biz yönetmezsek bunu gericilik yapacaktır ve o zaman kemer sıkma daha da şiddetli olacaktır. Ayrıca krizden kemer sıkma yoluyla kapitalizme çıkış sağlamazsak işsizlik aşırı sağın yeniden iktidara gelmesine, hatta mutlak felakete yol açacaktır.» Başka bir deyişle: «Onların üç parmağınızı kesmesine izin verin, yoksa elinizi kaybedersiniz.»

Bu yenilgici yargıyı destekliyecek en ufak bir kanıt yoktur. Ateşli ve birleşik bir mücadele örgütleyebildikleri taktirde işçilerin ücret dondurmasına veya gerçek ücretlerde bir düşüşe karşı mücadele edemeyeceklerini kim göstermiştir? Sağcı hükümetlerin, işçilerin direncini kırmakta otomatik olarak başarılı olacağını kim göstermiştir? İngiliz madencilerinin, Heath hükümetinin anti-sendikal saldırısına indirdikleri ağır darbeyi unutmuşlar mıdır? Faşist çetelerin tekrardan ortaya çıkmasının, onların kaçınılmaz zaferi olduğunu kim tanıtlamıştır? 1936 Temmuzunda İspanya'nın proleter merkezlerinde olanları ve altmışlarda İtalya'da olanları unutmuşlar mıdır?

İkinci iddia çok daha ekonomik ve hatta görünürde teknik bir karakter taşır. İşçi hareketinin sağ kanadı, tüketim harcaması kısılmadıkça (bu da özünde ücret bordrosunun düşürülmesi demektir) yatırımların artmayacağını ve dolayısiyle tam istihdamın yeniden yerleştirilemeyeceğini iddia etmektedir. Bunu Helmut Schmidt'in demagojik sözleriyle ifade edersek: «Bugünün kârları, yarının açılan iş alanlarıdır.» Oysa salt teknik bakımdan bile-yani

kendimizi tamamen kapitalist üretim tarzı çerçevesinde yerleştirsek-bu yargı yanıltıcıdır. Her ulusun kaynaklarının iki büyük fona bölündüğü şeklindeki basit ve hatalı varsayıma (4) dayanmaktadır: aile tüketim fonu (esasında ücretler) ve üretken yatırım fonu. Gerçekte durum hiç de bu değildir. İki değil, üç büyük harcama kategorisi ayırdedilmelidir: üretken sınıfın tüketim fonu (buna toplumsal güvenlik ödentilerini de, yani işgüçlerini herhangibir nedenden dolayı-emeklilik, hastalık, sakatlık, işsizlik, gebelik, meslek eğitimi veya yeniden eğitim, vb. satamayan bütün proletarya üyelerinin gelirlerini de dahil ediyoruz); üretken yatırım fonu; ve üretken olmayan yatırım fonu. Bu son kategoriye yalnızca kamu yönetimi harcamaları, askeri harcamalar ve hakim sınıf ile onun ajanlarını ve hizmetçilerini ayakta tutmanın maliyeti değil, aynı zamanda kapitalist sistemin anarşisinin doğurduğu dağıtım ve satış maliyetleri, gömülenmiş birikimler, spekülatif amaçla kullanılan birikimler, gizliden dışarı kaçırılan sermaye vs. de dahildir.

Böylece ikinci fonda herhangi bir artış doğurmadan kemer sıkma önlemleri ile birinci fonun düşürülmesinin tamamen olanaklı olduğu açıktır. Bu durumda, ücretlilerin «zorlanmış birikimleri» düpedüz üretken olmayan harcamaları besler. Hatta ikinci fonun birinciyle birlikte küçülmesi de olasıdır.

1975'te olan da tam buydu ve şimdi de birçok emperyalist ülkede yine öyle olduğu gözüküyor.

Üretken yatırımlarla yeni iş alanları yaratılmasının özdeşleştirilmesi bir başka yanılgıdır. Gerçekten de, artan miktarda yatırım, rasyonelleştirmeye yönelmektedir ve bu da, techizat malları sağlayan dallarda yarattığı işten çok, uygulandığı sanayilerde daha fazla işi ortadan kaldırmaktadır.

Kitlesel işsizlik kronikleşip arttıkça bu kaba yargı biçimi örgütlü işçiler arasında inandırıcılığını yitirmektedir. İster «sol» ya da «sağ» olsun, hükümetlerce tam istihdamın yerleştirilemeyişine olan kızgınlıkları ve hatta öfkeleri devamlı artmaktadır.

O zaman sınıf işbirliği çığırtkanları ve kapitalist kârların artışından yana olanlar yeni savunma mevzilerine çekilmeye zorlanıyorlar. Onlara göre, «ekonomik düzelme» ancak ihracatın kesin artışı ve ithalatın ciddi şekilde kısılması ile olanaklı olacaktır. (5) Şimdi, ulusal sanayinin dünya pazarındaki rekabet etme durumu sözde ücret artışlarının «ılımlılığına» bağlıdır. Şu halde, ihracat yoluyla düzelmeyi sağlamak için kemer sıkma gereklidir.

Burada da bu tez görgül (ampirik) gerçeklerle çelişir. Aşağıdaki tablo ılımlı ücret artışı oranları ile başarılı ihracat seferberliği arasında bir bağıntı (korelasyon) olmadığını açıkça göstermektedir. Bu bağıntısızlık bir yanda İngiltere ve İtalya ile öte yanda Birleşik Amerika, Japonya ve Batı Almanya'nın karşılaştırılması halinde özellikle çarpıcıdır. Sınai rekabet gücü özünde birim maliyetlere bağlıdır. Birim maliyetler de ücret artış oranlarındaki marjinal dalgalanmalardan çok, teknolojik ilerlemeler, ardarda artan birikimler, sermayenin görece bolluğu, doğru uzmanlaşma seçimi, kredi maliyeti, ucuz enerji kaynakları ve hammadde olanağı, borçluluk derecesi gibi etkenlerle belirlenir. Ayrıca imalat sanayiinde ücretlerin, üretim maliyetlerinin ancak % 25-30'unu ve bazan daha da azını oluşturduğu da unutulmamalıdır.

Kapitalist üretim tarzı devam ettikçe ve söz konusu ülke uluslararası kapitalist ekonomiyle bütünleşik kaldıkça, bu iki etken kaçınılmaz olarak, hızlanmış ve hatta dörtnala enflasyona yol açar, yani kapitalist sistemin, daha önce kazanmış oldukları şeyleri işçilerin elinden aldığı «doğal mekanizmaya» yol açar.

İngiliz İşçi Solu (Labor Left) teorisyenlerinden Stuart Holland da dahil bazıları, Keynezgil pompalama tekniklerinin zorunlu olarak enflasyonist etkiler taşıdığını reddetmişlerdir. (9) Onlara göre enflasyon sadece (ekonomik) iyileşme ile, burjuvazinin «yeterince vergi ödemeyi» reddetmesinden doğan devletin mali krizinin birleşik sonucudur. Ama burjuvaziyi mülksüzleştirmek dışında, sermaye birikimi mantığıyla uyuşan burjuvazinin bu tavrını değiştirmenin başka bir yolu var mıdır?

Öyle ki Keynezgil pompalama tekniklerine geri dönüş, ancak çok sınırlı, özellikle zaman bakımından sınırlı olumlu etkiler yapabilir. Bir iki yıl sonra toplumsal, ekonomik ve politik yaşamın her düzeyinde gerilimler hayli artar. Karma ekonomi bir mittir. Kapitalist ekonomi ancak sermayenin mantığıyla, yani kâr için üretimle uyumlu olarak pompalanabilir ve zenginleştirilebilir. Şüphesiz bu mantık kabul edildiğinde bu gerilimlerden kaçınılabilinir; ama bu da kesinlikle kemer sıkma demektir. Bunlardan kaçınmanın biricik diğer yolu, burjuvaziyi mülksüzleştirmek ve yeni, farklı bir mantığı, ihtiyaçların karşılanmasını temel alan bir ekonominin mantığını, yani sosyalizmin inşası mantığını başlatmaktır. Ama yarıyolda, iki çözüm ortasında durmak, bunlardan simyacılar gibi bir alaşım yapmaya çalışmak, 1973'de Şili'de olduğu gibi hızla ekonominin tam parçalanmasına gitmek demektir; bir başka deyişle felakete davetiye çıkarmaktır.

Daha modern Sosyal Demokratlar ve sol Örokomünistler bazan Keynezgil pompalama tekniklerinin geçmiş deneyimlerinin olumsuz bilançosunu hesaba katmaya çaba gösteriyorlar. Böylece, tüketim yoluyla pompalama politikasını, yatırımların denetlenmesi ve kamu kesiminin genişletilmesi politikası ile birleştiriyorlar; bundan bekledikleri de, tam istihdamın yeniden sağlanmasıdır. (10) «Karma ekonomi» kavramının bütün çelişkileri bu önerilerle su yüzüne çıkmaktadır.

GERÇEK ÜCRET ARTIŞ ORANLARI VE İHRACAT ARTIŞ ORANLARI
(% OLARAK)

	A Topyekûn gerçek kazanç 1976	B Gerçek saat ücreti 1976	B Gerçek saat ücreti 1977	C İhracat (hacmi) 1976	C İhracat (hacmi) 1977
İtalya	+ 5.7	+ 4.4	+ 7.75	+ 11.7	+ 7.0
ABD	+ 2.2	+ 2.6	+ 2.25	+ 3.5	+ 1.75
İngiltere	— 2.4	+ 1.2	— 3.75	+ 7.4	+ 10.6
Fransa	+ 4.7	+ 3.0	+ 3.1	+ 8.5	+ 6.25
Batı Almanya	+ 2.6	+ 2.0	+ 4.0	+ 12.4	+ 5.0
Japonya	+ 0.7	+ 4.3	+ 2.75	+ 21.8	+ 5.5

Kaynaklar: A kolonu için: Bank for International Settlements, **47 e Rapport Annuel**, op. cit., s. 46 B ve C kolonları için: **Perspectives économigues de l'OCDE**, no. 22, Aralık 1977.

Ayrıca, bütün emperyalist ülkelerde aynı anda «ihracat artışı yoluyla ekonomik yükseliş» olabileceği görüşünün tamamen gerçek dışı olduğu da çok açıktır. Dünya pazarının çok cılız biçimde genişlediği, hatta daraldığı bir sırada bir tarafın kazancı bir başka tarafın kaybı olacaktır. Öyle ki reformist sendikalar ve işçi partileri kendi işverenlerinin ihracat seferberliği hamlesiyle birleştiklerinde, bunu yalnızca kendi ülkelerindeki işçilerin ücretleri hilafına değil, aynı zamanda başka ülkelerdeki sınıf kardeşlerinin de işleri hilafına yapmak durumundadırlar. Amerikan sendika bürokrasisinin hem himayeciliğe hem de «yasadışı göçmenlerin kovulmasına» verdiği destek, çok daha genel bir gidişatın sadece uçtaki bir örneğidir. Korporatist Sendikacılığın bu kiralık adamları «Bütün ülkelerin işçileri birleşin!» onurlu sloganı yerine yeni bir sevimli parola geçirmişlerdir. «Bütün ülkelerin işçileri, biribirinizin işini elinden alın ve işsizliğin, ücret düşüşlerinin suçunu biribirinizin üzerine atın!» (6)

Her ülkenin işverenleri, işsizliği hızla emebilecek biricik önleme karşı çıkışlarını haklı göstermek için uluslararası rekabetin gereklerini öne sürmektedirler. Bu biricik önlem ise, haftalık ücrette bir düşüş olmaksızın ve işin örgütlenmesinde bir değişiklik yapılmaksızın haftalık çalışma saatinin düşürülmesidir; bir başka deyişle zorunlu olarak fazladan işçi çalıştırılmasıdır. Batı Avrupa'da çok sayıda sendikal örgüt otuzaltı (veya otuzbeş) saatlik iş haftasının getirilmesi için çağrı yapmıştır. Avrupa çapında —ve mümkünse Kuzey Amerika ve Japonya dahil— 35-36 saatlik iş haftası için ve bu amacı desteklemek üzere Avrupa çapında bir genel greve yönelen acil bir mücadele kampanyası açılmalıdır.

Ama insan bir taraftan «kendi» işvereninin ihracatını ilerletmek ve «onun» rekabet gücünü (kendi komşularının zararına) arttırmak mücadelesine katılırken aynı zamanda nasıl olur da Avrupa çapında 35-36 saatlik iş haftası için inandırıcı bir mücadele verebilir? (7) Uluslararası kapitalist rekabete katılmak ya da uluslararası işçi dayanışmasını pratiğe geçirmek —bunlar biribirini dıştalayan iki ayrı eylem çizgisidir.

Kemer sıkmayı reddedenler genel olarak Keynezgil pompalama (para basma, pump-priming) tekniklerine yatmaktadır. Onların iddiasına göre, işçilerin ve de özellikle nüfusun en yoksul tabakalarının (ek gelirlerini hemen harcayan insanlar) satınalma gücünün arttırılması, tüketim malları için ek pazarlar yaratmak demektir ve bu da ekonomik büyümeyi tekrardan rayına oturtacaktır (tabii, daha fazla toplumsal tüketimle birlikte, elliler ve altmışlardakinden farklı tipte bir büyüme). Fransa'daki Ortak Program bu doğrultudadır: Özellikle Fransız Komünist Partisi bunda ısrar etmektedir. (8)

Yoksul kimselerin gelirlerinin artmasının, anında bir «çoğaltan» olarak işlev görmesi ve tüketim malları kesiminde, özellikle bu kesimde önemli miktarda atıl üretken kapasitenin varlığı halinde, hızla ciddi bir yükselişe dönüşmesi reddedilemez. Geçen kırkbeş yılın tüm deneyleri bunu gösterir.

Ama bu deneylerin gösterdiği birşey daha var. O da, bu yükselişin, üretken yatırımlarda büyük ölçekli bir yükselmeye ve işsizliği tümden eritmeye otomatik olarak dönüşmediğidir (Roosevelt'in New Deal'i bile bu bakımdan başarısız kalmıştı). Deneyler, işçilerin gerçek ücretlerindeki artışın, ücretler ile toplam artıkdeğer arasındaki millî gelir bölünüşünü ciddi ölçüde değiştirebilecek bir eşiği aşması halinde, burjuvazinin sıkı tepkilerini önlemenin olanaksız olduğunu da göstermektedir. Bu tepki çeşitli biçimler alır: «sol» hükümete karşı dışarıya sermaye kaçırmak, yatırımları boykot etmek, ekonomik sabotaj, mali (ve da askeri-politik-terörist) komplolar.

Kamu kesimindeki yatırımın özel kesimdeki büyümeyle yarışa girmeyeceği nasıl garanti edilebilir? Tröst beylerini, kendi çıkarlarına ters düşmesine, yani düpedüz kendi planlarını tamamlamamasına rağmen hükümetin öngördüğü yatırım kararlarına boyun eğmeye kim zorlayabilir? «Açık ekonominin» gereklerine uyulduğu sürece, yabancı sınıf kardeşleriyle birlikte ulusal ekonomiyi kararsızlaştırmalarının» (destabilize etmelerinin) önüne nasıl geçilebilir? Burada saydığımız burjuvazinin bu olumsuz tepkileri, **kârlı** tekellerin gerçekten millileştirilmesi halinde nasıl önlenebilir (zarar eden şirketlerin millileştirilmesi yoluyla zararların toplumsallaştırılması şüphesiz büyük sermayenin çıkarınadır?) Hele özellikle kamu kesiminin imalat sanayiine yayılması halinde olacağı gibi, kamu kesimi ile özel kesim arasındaki sert rekabetin, özel sermayede sert karşı çıkışlara yol açması nasıl önlenebilir? Kamu yatırımlarının her genişlemesinin, özel yatırımlarda düşüşle atbaşı gitmesi, hatta kütle halinde sermaye kaçışı ve dolayısıyla ekonomik büyüme için çizilen haşmetli planların geçersizleşmesi (Fransız Komünist Partisi önderlerince vaadedilen yıllık ortalama, % 6 büyüme hızı gibi) nasıl önlenecektir?

Bu gibi koşullarda sınıf mücadelesi mali alana da yayılır. Kamu kesiminin genişlemesini finanse etmek için gereken ek vergi yüküne burjuvazi nasıl zorlanabilir? Burjuvazi ödemezse biricik almaşık işçilerin kemer sıkması ya da dörtnala enflasyon (ki bu da sonunda aynı şeye varır) olmayacak mıdır? Eğer kendi sınıf çıkarları doğrultusunda hareket eden burjuvazi faturayı ödemeyi reddederse kitle tüketimini, kamu hizmetlerini ve artan kamu yatırımlarını itimlemek için gereken ek kaynaklar nereden gelecektir? Bu, hızla güçlerin sınanmasını getirmeyecek midir? Ekonomik alanda güçlerin sınanması şu demektir: ya sermayenin mülksüzleştirilmesi ya da ona teslim olunması. Politik alanda ise anlamı şudur: ya iktidarın proletarya tarafından zaptedilmesi ya da burjuva düzenine (muhtemelen en gerici biçimine) zorla geri dönüş.

Ayrıca, bu «sol» çözüm savunucuları, uluslararası kapitalist pazarla bir kopuş talebetmemekle de kendi pozisyonlarını zayıflatmaktadırlar. (11) Öyle ki önlerinde kalan tek çıkış yolu, artan himayecilik —uluslararası pazar bağlamında kaçınılmaz tepkiler doğuracağı için sıkıcı ve etkisiz kalır— ve «ulusal» ve uluslararası burjuvaziyi kandırma çabalarını

birleştirmektir. Şu sözleri ederken Fransız Sosyalist Partisi bu çelişkiyi özellikle çarpıcı bir tarzda ortaya koymaktadır: «sermaye kaçışını durdurmanın şüphesiz en güçlü ve sağlıklı yolu, ekonomik gelişmeyi yeniden doğru rayına oturtmaktır; çünkü ekonomik refah, parasal kararlılığın en iyi garantisidir. Bugün ise bu ekonomik düzeltmeyi başarıyla yürütebilecek olan yalnızca Sol'dur.» Peki, sınıf çıkarlarından bağımsız «ekonomik refah» diye birşey var mıdır? Sermayeye sıkı bir vergiyi de beraberinde getiren bir üretim artışını burjuvazi hararetle alkışlayacak mıdı? En iyi fabrikaları mülksüzleştirilir ve toplam kârları yarıya indirilirken, kayak ayakkabıları ve halk tipi Citroen arabaların üretim miktarında kütle halinde bir artışın olması onu kandırabilecek midir? Burjuvazi için «kutsalın kutsalı» olan şey sınai üretim indeksi, gerçek ücretler ve istihdam mıdır? Yoksa kâr miktarı ve oranı mı? Yoksa Fransız Sosyalist Partisi iktisatçıları hakikaten Ortak Programı, özel kârları ve oranlarını da arttırarak işleyişe koyabileceklerine mi inanıyorlar? Eğer durum bu değilse, ulusal ve uluslararası burjuvazi ekonomik durumu «sağlıksız» olarak görüp sınai üretim indeksi ne olursa olsun, sermaye kaçırmaya başlamayaçak mıdır? Bir kez daha, «karma ekonomi» kavramı tehlikeli ve saptırıcı bir mit olarak ortadadır. İşçi sınıfı ve işçi hareketi için ciddi bir tuzaktır bu.

Kriz ve kitlesel işsizliğin ortaya çıkışı kapitalist düzenin organik ürünleridir. İşçilerin yaşam ve çalışma koşullarında keskin bir gerileme olması dışında, bunların bu düzen içinde üstesinden gelinmesi olası değildir. Bu gerilemeye karşı çıkmak ise ancak kapitalist düzene karşı çıkmakla ve nitel olarak farklı bir ekonomik düzenin kurulmasını başlatmakla mümkündür.

Tabii ki, işçi hareketinin krize karşı savaşması için genel bir anti-kapitalist mücadelenin gerekliliğinin ilân edilmesi yetmez. Böylesi, bölünme, moral bozukluğu ve kaçınılmaz yenilgi getirir. Kriz, işçileri tehdit edici somut sorunlarla karşı karşıya bırakır: İşten çıkarmalar, iş kaybı, fabrika kapatmaları, ücretlere ve sosyal güvenliğe saldırılar, iş hızının arttırılması, önceden kazanılmış sendikal ve politik haklara saldırılar. Acil talepler uğruna savunma savaşını, «kapitalizm çerçevesinde çıkış yolu yoktur» bahanesiyle reddetmek, hem kendini hem de bütün işçi sınıfını erksizliğe mahkûm etmektir.

Her halûkarda işçi sınıfı, bu özel oyuncak ata binen doğmatikleri izlemeyecektir. İşçiler her kazancı, her tehdit altındaki işi savunmak için inatla savaşmaya hazır olduklarını göstermişlerdir. Devrimci Marksistlerin ilkel görevi bütün güçleriyle bu mücadeleyi destekleyecek en etkin talepleri ve örgütsel biçimleri önermektir. 35-36 saatlik iş haftası, kaygan ücret [oynak merdiven] sistemi (her ülkenin durumuna göre, savunulması ya da kazanılması), grev hakkının ve ücret pazarlığı özgürlüğünün savunulması, en kötü darbeyi yemiş olan kesimlerle —göçmen işçiler, kadınlar, gençlik, yaşlılar, işsizler— dayanışma için mücadelede; bütün bunlar esas olarak savunma mücadelesinin başlıca gerekleridir.

Bu taleplerin şirket kârlarını kurutup krizi derinleştirmek tehdidi taşıdığını iddia edecek olan işverenler ve reformistlere verilecek yanıt, ortada sınıfımızın fizik ve moral bütünlüğünü savunmak ile sermayenin kârlarını savunmak arasında bir seçim yapmak durumu olduğunda, bizim, kârların savunulmasına karşı, kendi sınıfımızı kararlı biçimde savunmadan yana olacağımızdır. Tam istihdam ve yaraşır bir yaşam standardı kapitalizm ile bağdaşmaz olmuşsa, çekilmesi gereken yalnızca işverenlerdir.

Bazı reformistler ve (ültra-solcular), kapitalizmin mantığının fabrika fabrika, sanayi sanayi, mahalle mahalle ve hatta ülke ülke yıkılamayacağını, bunun ancak tümden olabileceğini söyleyeceklerdir; bu düzeni şüphesiz tarihin çöplüğüne atacak olan bir kavgayı, uluslararası kapitalizme karşı genel kavgayı (tabii, her ülkede birden) beklerken, söyledikleri şey, sermayenin bu mantığına teslim olmaktır. Bu iddianın yanıtı basittir: herşeyin bir başlangıcı vardır. İşçi sınıfı birleşmiş ve kararlı ise ve göreve uygun bir önderlik geliştirebilirse bir tek işverenin ya da bir kesim işverenin yenilmesi pekalâ mümkündür. Bazı kısmi kavgalar vermekten, bunları başarıya ulaştırıp pratikte işçilere mevcut istihdamı, ücretleri ve hakları savunmanın olanaklı olduğunu göstermekten başka, genel bir savaş açmanın daha iyi bir yolu yoktur.

Ancak savunma mücadelesindeki her başarının sadece bölük **pörçük ve geçici** olarak kaldığı doğrudur. Kapitalist düzen içinde kaldığımız sürece uzun vadede sermayenin mantığı kendini yeniden dayatacaktır. Kütle halinde işsizlik ve ekonomik depresyonun olduğu bir dönemde sermayenin mantığı özellikle işçi sınıfına karşı işler. Her savunma mücadelesi işte bu yüzden, işçilerin maruz kaldıkları kötülüklerin temel nedenlerine yönelen geçiş talepleri etrafında işçi sınıfının bütün olası yollarla seferberliğini başlatmaya çabalayan topyekûn bir anti-kapitalist stratejiyle bütünleştirilmelidir. Ekonomik depresyon evresinde böylesi geçiş talepleri özellikle şunları içermelidir: Kapatılan veya kitle halinde işçi çıkaran bütün şirketlerin kamulaştırılması, yönetiminin devletçe ve işçi denetimi altında yapılması; kredi kuruluşlarının, kilit sanayilerin ve ister «ulusal» ister çokuluslu olsun tekellerin tekrar el değiştirmemek koşuluyla millileştirilmesi ve yönetimlerinin işçi denetimi altına sokulması; emeğin kiralanması ve örgütlenmesinin genelleşmiş işçi denetimi altında yapılması —bu her işçi çıkarımına karşı veto yetkisinin kullanılması da demektir; üyelerinin, seçenler tarafından geri çekilebildiği demokratik olarak seçilmiş komiteler ağına dayalı işçi ve halk örgütlerince, kitlelerin ihtiyaçlarının karşılanmasını odak alan bir ekonomik düzeltme ve gelişme planın hazırlanması; kamu işletmelerinin bu amaca yönelik olarak geliştirilmesi ve özel şirketlere verilen bütün sübvansiyonların durdurulması (veya sübvansiyon alan şirketlerin millileştirilmesi), bütün bu önlemleri uygulayacak bir işçi örgütleri hükümetinin kurulması. Bütün bu talepler uğruna mücadele, fabrikalarda, bürolarda ve mahallelerde programın uygulanması ve burjuvazinin sabotajına karşı çıkılması için geniş bir komiteler ağının yaratılmasına yönelinmelidir. Bu komiteler ağı aynı zamanda hertürlü «ulusal» ve uluslararası askeri-faşist kompolya karşı durulması için emekçi halkın genel silahlanmasını sağlamalı ve «üçüncü dünya» halkları ile ve dünya çapında, özellikle Avrupa'daki işçiler ve işçi örgütleri ile eşitlik temelinde kardeşçe işbirliği ilişkileri kurmalıdır. Bu geçiş programı işçi konseylerine dayalı demokratik, öz-yönetimli ve planlı sosyalist toplumun —çok partili sistem dışlanmadan ve her yurttaşa bütün potilik özgürlükleri sağlanıp, pekiştirilip ve genişletilerek— kurulmasına yolu açacaktır. Şimdi bir çıkmaza girmiş olan kapitalizme karşı böyle bir alternatif için savaşmak, işsizliğe, kemer sıkmaya ve artan baskı beklentilerine, emekçi kitlelerin çabalarına layık biricik gerçek ve etkin alternatifle karşı çıkmaktır.

---

(1) Birçok işveren temsilcisi arasında Almanya'dan Profesör Wolfram Engels'in şu sözlerine bakalım: «... yıllar boyu, gerçek ücretler üretkenlikten daha hızlı artmıştır ve bu da işsizlik yaratmaktadır.» (**Wirtschaftswoche**, 23 Aralık 1977).

(2) John Kenneth Galbraith yıllardan beri zorunlu bir gelir politikası için, yani ücret pazarlığı özgürlüğünün ve grev hakkının (ortadan kaldırılmasa bile) sıkı bir kısıtlanışı için çağrı yapmaktadır. Onun amacı şu ikilemden kurtulmaktır: kitlesel işsizlik veya hızlanmış enflasyon. Bu tavrı onun son yapıtında sistemli olarak savunulmaktadır. (**Money**, Harmondsworth, 1976, s. 289-95, 321-26. Az çok ılımlı Amerikalı Keynezgillerin çoğu sadakatle onun peşinden gitmişlerdir).

(3) Özellikle bkz. Enrico Berlinguer, **Austerità, occasione per transformare l'Italia,** Editori Riuniti, Roma, 1977. **Repubblica** gazetesinin 1978 başında yayınladığı sansasyonel bir görüşmede Komünist sendika başkanı Lucio Lama bu bakımdan daha da ileri gitmiştir. Yine İspanyol Sosyalist Partisi'nin (PSOE) başlıca iktisatçısı Miguel Boyer'in **El Socialista**'nın 6 Kasım 1977 tarihli sayısında yer alan bir makalesinde, işçilerin azalan ulusal gelirdeki paylarını arttırmak için gösterecekleri her çabanın otomatik olarak işsizliği arttıracağı iddia edilmektedir.

(4) 'Sosyalizmin inşası'nda ağır sanayiye mutlak öncelik verilmesini öngören Stalinist aksiyomla çarpıcı bir koşutluk vardır. Bu akisyomun da teorik temeli, aynı katı iki sektörlü varsayımdır.

(5) Bkz. hem Sosyalist Parti: **89 Réponses aux questions économiques** (Paris, 1977, s. 107-8) ve hem de Fransız Komünist Partisi iktisatçıları Boccara, Herzog, Le Pors ve Quin: **Changer l'Economie** (Paris, 1977, s. 90-91, 97 ve 149-50).

(6) Hollanda eski Sosyal Demokrat başbakanı Willem de Breels sr., Amsterdam Hür Üniversitesi'nin **Bulletin économique** dergisi ile yaptığı görüşmede şunu söylüyordu (Mayıs 1977): «Kitlesel işsizlik, Hollandalılar tarafından yapılabilecek işleri yapan yabancı işçilerin varolmasından doğmaktadır... Hollandalı işçiler bulundukça bu yabancı işçileri yavaş yavaş geri göndermeliydik... Ama her halükârda, burada bulunan izinsiz (yabancı) işçileri kesinlikle çıkarmalıyız.»

(7) PSUC'un (İspanyol Komünist Partisi Katalon Seksiyonu), dördüncü kongresinde (sonbahar 1977) kabul ettiği ekonomik politika üzerine döküman, özel olarak enflasyona karşı mücadeleyi ve 'şirketlerin rekabet gücü ve kârlılığının yeniden sağlanması'nı eksen almıştı.

(8) Fransız Komünist Partisi'nin bu yeni-Keynezgil yönelişi, kollektif olarak yazılan **La Crise** adlı kitapta (Paris, 1975, s. 53) özellikle partinin baş iktisatçısı Paul Boccara tarafından savunulan ve krizin nedeninin kâr oranındaki düşüş olduğunu söyleyen teori ile açık çelişki içindedir.

(9) Stuart Hollanda, **The Socialist Challenge,** Londra, 1975.

(10) Kamu kesiminin genişletilmesi özellikle FKP, İngiliz İşçi Solu ve (daha ılımlı ölçüde) Fransız Sosyalist Partisince istenmektedir. Yatırımların kamu denetiminde olması fikri özellikle İngiliz İşçi Solu ve Alman Sosyal Demokrat Solu tarafından ileri sürülmüştür. İngiltere için bkz. Stuart Hollanda, John Hughes ve Ken Coates'un katkılarıyla birlikte 'Öncelik Tam İstihdam', **The Spokesman**'da, sayı 34 (kış 1977-78). Batı Almanya için bkz. Baisch'in edite ettiği **Die Wirtschaftskrise in der BRD.** Batı Almanya'da Komünist Parti ile Sosyal Demokrasi arasında bir yerde duran ve Profesör J. Huffschmid'in yönetiminde çalışan bir grup iktisatçı tam olarak tüketimin pompalanması yoluyla yeni-Keynezgil çözümlere yönelmiştir. 1 Mayıs 1977'de Bonn'da yapılan bir basın toplantısında 20 milyar marklık olağanüstü bir bütçe artışı taleb ettiler; oysa o sırada Helmut Sshmidt kabinesi 3 milyar mark gibi cılız bir rakamda karar kılmıştı.

(11) Karşılaştırma için bkz. Jacquez Attali, 'L'acceptation des règles de l'économie mondiale est irréversible' (**La Parole et L'Outil,** Paris).

VATAN PARTİSİ YAYINLARI

EMEKÇİNİN KİTABI

— ÇIKTI —

İÇİNDEKİLER

- Ekonomik Mücadele Yükselirken
- Toplu Sözleşmelerde Taleplerimiz Neler olmalı?
- Enflasyon'un Nedeni Ücret Artışları mıdır?
- Enflasyon'un Sebebi Nedir?
- Sendikalar, Yapıları ve Görevleri
- İşsizlik ve Pahalılık Nasıl Yok Edilebilir?
- Faşist Çetelerin Terörüne Karşı Meşru Savunma.
- Ücretler ve Enflasyon Konusunda Burjuva Sosyalizmi.
- Paranın Değeri - Fiatı - Ölçüsü.
- Fiat ve Geçim Endekslerine Güvenilebilir mi?

FİATI 10 TL.

İsteme ve Yazışma Adresi :
VATAN PARTİSİ GENEL MERKEZİ
Aksaray Cad. Girişken Palas No: 30/5
Laleli/İST.

Vatan Partisi Olağanüstü 5. Kongresi Toplanıyor

Vatan Partisi Merkez Komitesi son toplantısında parti kongresinin olağanüstü olarak 9 Aralık 1979 tarihinde toplanmasına karar vermiştir. Merkez Komitesinin bu konuda aldığı karar aşağıdadır:

— I —

Merkez Komitesi'nin bugünkü yapısı Parti'nin gelişimini engellemektedir. Tüzüğe göre MK'nin 21 kişiden oluşması nedeniyle, henüz Merkez Komite'de yer alabilecek ölçüde pişmemiş; gerekli bilgi-tecrübe-enerji gibi niteliklere sahip olmayan elemanlar Merkez Komite'ye doldurulmaktadır.

Bunun sonucu, seçilen unsurların niteliklerinin gelişmesi değil, aksine Merkez Komite'nin niteliğinin gerilemesi olmaktadır. Sık sık, partinin gelişimine engel olan kararlar çıkmaktadır. Sırf 21 kişiyi tamamlama nedeniyle ortaya çıkan bu durum, Parti'yi kösteklemekte, çok değerli zamanların yitirilmesine yol açmaktadır.

Bu durumda yapılacak en doğru iş, Merkez Komite'nin sayısını en az hadde indirmek, kaliteli unsurlardan oluşmasını; kıvrak ve ahenkli çalışmasını sağlamaktır.

Bu nedenle derhal toplanacak Olağanüstü Kongre'de gerekli tüzük değişiklikleri yapılmalıdır.

— II —

Vatan Partisi'nin bugünkü üye bileşimi, esas olarak III. Kongre öncesindeki uzun reformist dönem boyunca oluşmuştur. Bu bileşim eski dönemde edindiği bütün alışkanlıkları, önyargıları hâlâ belli bir ölçüde üzerinde taşımaktadır. Bu üye bileşimi, üye yapısı Parti''nin bugün önüne koyduğu görevleri yapabilmesini engellemektedir.

Bu durumda Parti'ye, bugün özlenen niteliğe uygun bir üye yapısı kazandırabilmek için çok sıkı ve ciddi bir eleme yapmak gerekmektedir.

Önümüzdeki olağanüstü kongrede MK seçildikten ve kongre bittikten sonra, MK'ye seçilenler hariç tüm üyelerin üyeliği düşecektir. Merkez Komitesi yeni yapıyı oluşturabilecek üyeleri seçecektir. Bir defaya mahsus olmak üzere 5 yedeği de MK tayin edecektir.

KURTULUŞ'UN ELEŞTİRİSİ

(Baştarafı 6. Sayfada)

lamenterist hayalleri yayan başlıca iki odaktırlar. Özellikle TİP devrimi en açık biçimde reddetmekte, iktidarı parlamento yoluyla ele geçireceğini programında ifade etmektedir. (*) (...) TSİP de TİP'den daha farklı değildir. Onlar TİP gibi sorunu açıkça programlarında ifade etmemektedirler, ama tüm örgütlenmeleri, tüm çalışmaları, özellikle dünya görüşleri TİP ile büyük paralellikler arzetmektedir. Zaten her iki parti de kısa bir süre önce birleşme çalışmaları yürütmekteydiler. Birleşmemeleri devrim anlayışlarının farklılığından değil, küçük kariyer hesaplarındandır.» (Kurtuluş, Sayı: 33, Sayfa: 42/394)

Bütün bu itirazlar bir partiye seçimlerde oy vermemenin gerekçeleri olabilir mi? Hayır. Bu itirazlar, örneğin o partilerle aynı örgüt çatısı altında birleşilemeyeceğine ya da devrimci bir program temelinde bir programatik blok kurulamayacağına dair gerekçeler olabilir. Bu gibi sorunlar tartışılırken, ilkeler tartışılırken bu gibi itirazların bir anlamı olabilir. Ama, gerici partiler ile bu partilerin arasındaki mücadelede «tarafsız» kalmak mı, yoksa parlamenter hayal yayan revizyonistlere oy vermek mi gibi bir sorunda, yukarıda sayılan türden gerekçeler; yani onlarda devrimci ya da tutarlı demokrat bir partinin tavrını aramaya kalkışlar ancak problemden «ustalıkla» (!) sıyrılışın örtüsü olabilir. Aksine, o partilere oy vermemeye kanıt gibi öne sürülen nitelikleri nedeniyle oy vermek gerekir.

Peki Kurtuluş niçin böyle davranmaktadır. Çünkü **Halkın Kurtuluşu** ve **Devrimci Yol** ile aynı biçimsel devrimcilik anlayışına sahiptir. Faraza TİP, TSİP'e oy verin dese, onların keskin devrimci saldırıları karşısında tutunamayacağını düşünmektedir. Kurtuluş, TİP, TSİP'e oy verin dese Dev-Yol ve H. Kurtuluşu «reformistlerle, revizyonistlerle uzlaştın» diye kampanya açarlar. Böyle bir kampanya karşısında Kurtuluş, elbette reformistlerle, revizyonistlerle uzlaştım. Onlarla uzlaşılır. Bu bir prensip uzlaşması değil taktik uzlaşmadır. Marksizm de bunu emreder diye kökten bir saldırıya geçemez. Çünkü kendisinin de bu konuda muhataplarından farkı yoktur. Örneğin aynı yazının başında şöyle diyor:

«14 Ekim Kısmî Senato seçimlerinde tavırlarının boykot olacağını ilân eden üç grup da ilk bakışta haklı noktalardan yola çıkmaktadırlar. Örneğin boykot tavırlarını ilân ettkileri ilk yazılarının başlıkları (Devrimci Halkın Yolu hariç) son derece doğrudur ve haklıdır. Halkın Kurtuluşu boykot tavrını 169'uncu sayısında «Faşist, Reformist, Revizyonist Hiç Bir Partiye Oy Yok!» diye belirtti.» (Sayı: 33, Sayfa: 5/357)

Kurtuluş'un «doğru ve haklı» gördüğü bu tavrın neresi doğru ve haklıdır. Taktik esneklik ile prensip keskinliğinin ayrılmaz bir bütün olduğunu; taktik keskinliğin daima prensip esnekliğine yol açacağını bilen bir marksist, Halkın Kurtuluşu'nun tavrının hiç de doğru ve haklı olmadığını bilir; Faşistlerle reformist ve revizyonistleri aynı kaba koymasının tehlikelerine; bunun küçük-burjuva sekter bir politikanın ifadesi olduğuna dikkati çeker. Sosyalizm tarihinden örnekler vererek —örneğin Almanya'da «Kızıl referandum»— yanlışı göze batırmaya çalışır.

Ama Kurtuluş, muhataplarını tam da eleştirilmesi gereken, öz yanılgılarından eleştirmez; onları tam da işin özünde «doğru ve haklı» bulur, ama gider seçimlerde oy kullanmayacakların apolitikleştiği mi, yoksa devrimcileştiği mi üzerine; ya da Halkın Kurtuluşu'nun üç sayı önce ne dediği, beş sayı sonra ne dediği üzerine uzun uzun polemiklere girer. Kurtuluş, böyle yaparak hem kendisinin hem de eleştirdiklerinin özdeki yanılgılarını objektif olarak **gizlemiş**; ama yine bizzat bu davranışıyla da onlarla özdeki aynılığını ele **vermiş**, sergilemiş olmaktadır.

Biz yine bazı sorular sorarak bu bölüme son verelim:

1. Kurtuluş TİP, TSİP, TKP gibi partileri reformist olarak gördüğüne göre —ki biz de öyle görüyoruz.— (Ve de CHP'yi oligarşinin partisi olarak değerlendirdiğini de hatırlayalım) daha ileri adayların olmadığı yerlerde, gerici partiler karşısında reformist (ya da revizyonistlere) oy verilmesini istemek yanlış bir tavır mıdır?

2. Bir programatik ittifak ya da bir ideolojik, politik, örgütsel birlik için aranacak şartlar ile bir seçim desteği için düşünülecek kriterlerin ayrı olması gerekmez mi?

3. İttifaklar, birlikler (ideolojik ve örgütsel birlikler değil) ilkeler üzerine mi yapılır yoksa somut pratik hedefler üzerine mi?

4. İttifaklarda gözetilecek şey, staratejik amaca bağlı olarak, pratik ve somut programlar, hedefler olduğuna göre, ilkeleri —ki bu ilkeler de herkes için başka anlamlar ifade eder.— Bir ittifak şartı olarak öne sürmek doğru mudur. Bu karşı tarafın da aynı şekilde ilkeleri öne sürmesine hak tanımaz mı? Ve ilkeleri ittifak şartı olarak öne sürmek, karşı tarafın kendi ilkelerinden taviz vermesini istemek anlamına gelmez mi?

Bu gibi sorulara verilecek cevaplar —ki zaten Kurtuluş dergilerinde bu cevaplar vardır— Kurtuluş'un taktikler ve ilkeler ilişkisinin diyalektik karakterini zerrece kavramadığını; birbirine karıştırıp altüst ettiğini açıkça gösterir.

⁂

Kurtuluş daha br çok bakımlardan eleştirilebilir. Örneğin Dev-Yol ve Halkın Kurtuluşu, seçimi boykot ederlerken, farkına bile varmadan seçimlere bir marksistin vermesi gerekenden çok fazla bir değer verdiklerini; özünde onu özel bir işlem olarak kavradıklarını, tam da burjuva demokrasisini idealize edip, seçimleri kategorik olarak burjuvazinin demokrasi anlayışı içinde değerlendirdiklerini itiraf etmiş oluyorlarsa; (Dikkat edilsin: Kurtuluş onları bu açıdan eliştirmemiştir.) Kurtuluş da reformist partilere gericiler karşısında oy verilmemesini önererek, aynı şekilde, fakına bile varmadan, seçimleri özel bir işlem olarak gördüğünü; dolayısıyla burjuvazinin demokrasi kavrayışının ufkunu aşamadığını itiraf etmiş olmaktadır. Ve de reformist partilere, oy verilmemesini isterken, yani sol görünürken —gerekçeleriyle ve şartlarıyla— onlara daha fazla bir değer vermiş olmaktadır.

Şimdilk bu kadarı yeter. Amacımız bazı genel ve temel sorunları gündeme getirip, tartışma konusu yapmak. Yani teorik tartışmaları genel ve temel sorunlar alanına çekmek.

Ama kimbilir, belki Kurtuluş, savaşı rakibinin istediği alanda kabul etmeme yolundaki askercil kuralı, ideolojik savaş için de geçerli görebilir ve önerdiğimiz alana girmekten kaçabilir... Kaçsın. Kovalarız. Daha doğrusu hayat kovalar. Çünkü : genel ve temel sorunlardan kaçılamaz. Onları görmezden gelip kısa vadeli başarılar peşinde koşan boynunu kırar.

Biz, kimsenin boynunu kırmasını istemiyoruz.

(*) Kurtuluş'un TİP'in devrimci olmadığını kanıtlaması da ilginçtir. Özden değil biçimdendir. Önce TİP'in programında **«iktidarı parlamento yoluyla ele geçireceğini»** belirttikten sonra, TSİP'i iktidarı nasıl ele geçireceğini **«açıkça programında ifade»** etmemiş olmakla suçluyor.

Bir marksist ise soruna farklı açıdan yanaşır. Program'da iktidarın nasıl ele geçirileceği, mücadele biçimleri gibi sorunların yeri olmadığını bilir. Yani önce, programda, örneğin «iktidarın gerilla savaşı yoluyla» ele geçirileceğine de yer olmadığından kategorik olarak karşı çıkar. Çünkü kategorik olarak, «iktidarı parlamento dışı yolla» ele geçireceğini programında söyleyen bir hareketin de, en azından TİP kadar reformist olması mümkündür. Çünkü devrimciliği programın içeriğine has, özüne has bir sorun olarak görmemenin; yüzeysel, küçük-burjuva bir devrimcilik anlayışının tezahürü olabilir öyle bir ibare. Kurtuluş'un itirazı da böyle bir anlayışı içinde barındırıyor. Çünkü, TSİP'i iktidarı nasıl ele geçireceğini belirtmemiş olmakla suçluyor.

TSİP'in reformizmi, (TİP'in parlamentoyu belirtmesi, TSİP'le paralellikleri olduğu dolayısıyla TSİP'in de devrimciliği reddettiği) gibi bir çıkarsamadan değil, bizzat, nasıl iktidar olacaklarını açıkça ifade etmedikleri programlarının içeriğinden kaynaklanmaktadır.

Demek, faraza TİP gibi bir parti olmadığını ya da akıllı davranıp programına iktidarı devrim yoluyla ele geçireceğini yazdığını varsaysak, Kurtuluş yazarı TSİP ve TİP'in reformistliği için kanıt bulamayacaktır. Bu varsayım da olmayacak bir şey değildir. Çoğu durumda, reformsit partiler silâhlı ayaklanma yoluyla iktidara geleceklerini programlarına yazarlar. Ve bizzat bunu yazmaları da reformistliklerinin bir kanıtı olabilir.

TİP, TSİP, TKP'nin programlarının özünden; programların dayandığı kategorik yanlışlardan hareketle reformist niteliklerinin tahlili konusunda bir örnek olarak, **Kıvılcım** Dergisi'nin 3/4 sayısında yer alan **«Komisyon Raporu»**na bakılmalıdır. Ayrıca yine **Kıvılcım** dergisinin I. sayısındaki **«TKP Programı Eleştirisi» de yararlı bir örnektir.**

Durum ve görevler

(Baştarafı 4. Sayfada)

dan, bu politikanın uygulanabileceğidir.

Egemen sınıf, bu aracı belirleyip oluşturmaya çalışırken sınırsız bir seçme özgürlüğüne sahip değildir. Örneğin Türkiye Finans-Kapitalinin çıkarını koruyacak böyle bir hükümetin niteliği, Uluslararası finans-kapitalin genel çıkarı ve dünya ölçüsündeki stratejisiyle belli bir uyum içinde olmalıdır. Bu Sosyalist ülkeleri bölmeye, tecrit etmeye yönelik strateji, faşist, militer yönetimlerin varlığıyla belli bir çelişki gösterir. Ama bu çelişki de mutlak değildir. Çünkü Uluslararası finans-kapitalin genel çıkarı Türkiye gibi bir ülkenin yitirilmemesiyle de bağlantılıdır. Gelişmelerin belli bir momentiden sonra, Türkiye'nin kapitalist dünyadaki varlığının korunması, Uluslararası Finans-Kapitalin genel çıkarıyla özdeşleşebilir ve her yöntem uygulanabilir hale gelir.

Bu nedenle esas olarak belirleyici olan ülke içindeki sınıf ve güçler ilişkisinin durumudur.

Ekonomik problemler iki yıl önceki niteliği göstermektedir. Ama sınıfların örgüt ve bilinç düzeyleri, Partilerin güçleri, manevra yetenekleri vs. iki yıl önceki durumunda değildir. İki yıl önce yıpranmamış ve denenmemiş reformist bir CHP vardı. Böyle bir CHP aracılığıyla bilinen ekonomik politikayı uygulamak, halkın boğazından geçirmek mümkün olabiliyordu. Ama bugün aynı araç aynı işlevi göremez. Bugün denenmiş ve yıpranmış bir CHP vardır. Ve bu CHP eliyle aynı politikayı sürdürmek olanaksızdır... İki yıl önce yıpranmış bir AP vardı. Bu gün yeniden kan almış bir AP vardır... İki yıl boyunca kitlelerin tepkisini öldürümlemek mümkündü, bugün mümkün değildir. İki yıl önce, emekçi halkın kaybedebileceği birşeyleri vardı, bugün birşey kalmamıştır.

Egemen sınıf, bugün, aynı kitleleri yoksullaştırma politikasını uygulamaya devam etme görevini görebilecek bir yapıyı, bir organizmayı; güçleri, konumları, manevra yetenekleri değişmiş elemanlarla (unsurlarla); aynı politikaya göstereceği tepkileri değişmiş bir halka karşı örgütlemek durumundadır. Egemen sınıfın ihtiyacı, kitlelerin tepkisini amansızca ezebilecek bir devlet yönetimidir. Bu dışardan destekli bir MC mi, bir AP-CHP koalisyonu mu, bir militarist yönetim mi olur? Yoksa sırayla herbiri mi denenir? Bilemeyiz. Bunun zaten pek fazla bir önemi de yoktur. Çünkü biz politikamızı olasılıklara değil, gerçeklere dayandırmalıyız.

Kesin olan bir şey var: sözkonusu ekonomik politika kitlelerin örgütlerinin ezilmesi, dağıtılması, zor yoluyla yıldırılması yollarıyla mümkündür. Bu demektir ki, önümüzde bugüne kadar ki ile kıyaslanmıyacak kanlı bir zulüm dönemi vardır. Er veya geç toplum, ya faşizm, ya devrim ikilemiyle karşı karşıya kalacaktır. Çünkü küçük burjuvazi hızla mülkünden olmakta, enflasyon tarafından eritilmekte radikalleşmektedir. Çünkü ekonomik durumda herhangi bir iyileşme olanağı şimdilik görülmemektedir. Çünkü, Dünya ekonomisi de, Türkiye'deki bunalımı daha da arttıracak bir buhran içine girmektedir.

Yoksullaşan ve işsizliğin pençesine düşen küçük burjuvaziyi köylülüğü kim yedeğine alacak? Finans-kapital mi işçi sınıfına karşı sürüp faşizmi oturtacak? İşçi sınıfı mı finans-kapitale karşı yedeğine alıp sosyalizmi kuracak? Konu böylesine açıktır.

İşçi sınıfının, küçük burjuvaziyi yedeğine alabilmesi için, kendisinin reformist hayallerden kurtulması, devrimci bir program ortaya koyan devrimci bir partinin önderliğinde hareket etmesi şarttır. Bunun için ise ilk şart, gerçekten devrimci teoriyle silahlı, proletaryanın sanayi çekirdeği içinde olsun sağlam mevzilere sahip bir proleterya partisinin varlığıdır.

Demek görevimizin niteliği bellidir ve değişmemektedir: NİTELİKÇE en gelişkin teori temeline dayanmak, NİCELİKÇE proleteryanın en gelişkin zümreleri arasında güçlü mevziler kazanmak.

Ama bütün bunları yapabilmemiz için en çok ihtiyacımız olan şey: ZAMAN'dır. Yaklaşan kesin savaştan önce, orduyu ve kurmayları eğitecek, örgütleyecek kadar zaman... Proleteryanın, hiç olmazsa birkaç büyük şehirdeki sanayi çekirdeği arasında sağlamca mevzilenebilmiş, prestij ve güvene sahip bir Parti oluşturabilecek kadar zaman...

Ve bütün bunları yapabilmek ve zamandan yararlanabilmek için, devrimci teori temeli üzerinde yükselen, doğru çözümleme ve taktiklere dayanan ajitasyon, propoganda örgütleme faaliyetlerini KESİNTİSİZ ve SİSTEMATİK olarak sürdürebilen, sağlam ve küçük de olsa bir çekirdek gerekiyor.

Bugün, hem ajit-prop-örg. faaliyetlerini kesintisiz ve sistematik olarak sürdürebilecek her şartta varlığını koruyabilecek öncünün varlığı; hem bu öncünün kendisini ve proleteryayı eğitebilmesi, sağlam mevziler kazanabilmesi için, sermayenin saldırısına karşı, özellikle yarım milyon işçinin sözleşmesinin yaklaştığı şu dönemde ekonomik mücadelenin örgütlenmesi ve geliştirilmesi için çalışmak, bu mücadeleyi devrimci mücadele ile birleştirmek tüm güçle asılınması gereken bir görevdir. Bu görev başarılabildiği ölçüde, diğer görevler de kendiliğinden tamamlanıyor olacaktır.

Ama biz, bu en basit, en temel görevi bile başarabilecek kapasitede değiliz. Peki neden böylesine geriyiz. Sorun, partinin dayandığı teori temelinden mi kaynaklanıyor? Hayır. Tüm eksiklerine ve yanlışlarına karşın, Kongreden bu yana Parti devrimci bir teori temeline dayanmaktadır. Ve devrimci teori, her şeyin başıdır. O olmadan devrimci bir parti olamaz. Teori elektrik akımına benzer, Parti lambaya. Elektrik akımı bulunmadan lamba bulunamazdı. Şimdi bir bakıma elektrik akımını bulduk sayılabilir. O enerjiden ışık elde edebilecek bir araç gerekiyor. O aracın nasıl bir şey olduğunu da biliyoruz. Ama o aracı çalıştıracak malzeme yok. Eldeki malzeme son derece kötü. O halde görev henüz lamba yapmak değil. O lambayı yapacak malzemeyi eğitmek .

Bu eğitim nasıl olacak? Bu eğitim, ancak örnek yoluyla, Lenin'in **«Az olsun öz olsun»** makalesinde anlattığı yolla olabilir. Gerçi sorunlar farklıdır. Lenin bir Sosyalist ekonominin, devletin örgütlenmesi için, son derece kötü bir malzeme sunan geri Rusya'da örgütlenebilmesi için gerekli yolları inceler. Biz ise bir parti örgütlemek için aynı sorunla karşı karşıyayız. Ama metodun özü değişmemektedir.

Bugün bu yola iyi kötü girmiş durumdayız. Bu yolda, tüm ters akıntılara karşı gelerek sabırla devam etmek gerekiyor. Bir süre sonra, ulaşabileceğimiz iyi bir örnek, gerçek bir mayalanma merkezi haline dönüşebilir.

Evren ve Ülke ölçüsündeki tüm görevlerimizi, **bugün** işçi sınıfının sanayi çekirdeği içinde mevzilenme; bunun içinde az-öz ama canlı bir örnek oluşturma görevine bağlanıyor. Tüm gücümüzle bu halkaya asılmalıyız. Büyük şehirlerdeki sanayi proletaryasının objektif gelişim düzeyi de bu görevin başarısı için olağanüstü uygun koşullar yaratmaktadır. Bir İngiliz sömürge valisi: **«Bengal bugün neyi konuşursa, Hindistan yarın onu konuşur»** demiş. Bengal, Hindistan'da modern ekonomi ilişkilerinin en gelişkin olduğu bölgedir. Türkiye içinde aynı şeyin bir benzeri şöylenebilir: İstanbul ve Ankara gibi metropol kentler bugün neyi konuşursa, Anadolu yarın onu konuşur.

Türkiye'de devrimci hareketin gelişim konakları bakımından Anadolu ve Başkentler, bambaşka aşamalara karşılık düşerler.

1975 sonrasında devrimci hareket, hızla tüm Anadoluya yayıldı. Devrimci eylemlerin, faşistlerle çatışmaların, devrimci bildiri ve dergilerin, örgütlerin girmediği taşra kasabası kalmadı. 1968-71 arasında İstanbul ve Ankara'da Dev-Genç'in gösterdiği gelişimin çok daha büyük çaplı bir benzeri 1975-79 arasında Anadolu'da yaşandı.

Bu muazzam-hızlı büyümenin bir de kefareti oldu. Devrimci bilinç ve ilişkilerdeki gerileme... Onbinlerce genç, işçi, esnaf, köylü, memur, hemen hiçbir siyasi ve teorik eğitim görmeden, doğrudan doğruya devrimci mücadelenin içine girdiler. Tabii buna karşılık, tüm ön yargılarını, alışkanlıklarını da olduğu gibi devrimci harekete taşıdılar. 1970'lerde aynı olgu görülmüştü. Ama o zaman hareketin yayıldığı alan daha ziyade üniversite gençliği olduğu için, olumsuzluklar bugünkü kadar göze batmıyordu.

Gelişmeyle ters orantılı olan teorik ve siyasi bilinç seviyesindeki genel gerilemenin en açık ifadesi, teorik bakımdan en eklektik, en cılız üç hareketin nicel bakımdan en güçlü hareketler olmasıdır. «İlerleme», «Dev-Yol» ve «Halkın Kurtuluşu»nun bir harman yangını gibi hızla büyümesinin sırrı buradadır.

Ama biliyoruz ki, herşey kendi zıddına döner. Dün onların eksik ve zaafları görülemezdi; bugün, üç dört yılın deneyi birikmiştir. Bu hareketlerin tüm yetersizlikleri, zaafları etkisini duyurmaktadır. Bu hareketlerin militanları bir yerlere gelip tıkanmaktadırlar. Tıpkı 1970'lerde Dev-Genç'lilerin yaşadığı sürecin bir benzeridir bu. Teoriye yeniden önem verilmeye başlanıyor. O her zaman tekrarlanan: **«Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz»** sözünün gerçek içeriği daha iyi kavranıyor. Bu gidişin 1970'deki benzerinde, devrimciler tozlu raflarda duran Kıvılcımlı'yı yeniden keşfetmişlerdi. Şimdi de aynı yönde bir eğilim belli belirsiz gözleniyor ve kitle hareketinin, proletaryanın ilk büyük yükselişi-tıpkı 15-16 Haziran'da olduğu gibi-bu gidişi hızlandırabilir.

Yeni kuşakların ve devrimci mücadeleye yeni girenlerin eğitimi devrimci partilerin daima belli bir güç ve zaman harcamasını gerektirir. Biz şimdiye dek, yeni devrimci kuşakların içinde bulundukları gelişim konağını doğru değerlendirip, onların bir bakıma geçmeleri zorunlu olan aşamalardan geçmelerini kolaylaştırıp, kısaltacak hiçbir şey yapmadık. Onların gerçek ihtiyaçlarını, içinde bulundukları gelişim konağının çıkardığı görevleri değerlendiremedik. Bunun sonucu olarak bir rezonans oluşturamadık. Şimdi bu eksiğimizi kapatmakla da yükümlüyüz. Nasıl bugün sanayi proletaryası ile sağlam bağlar kurabilmek için, hızlanan ekonomik mücadeleleri örgütlemek, geliştirmek zorundaysak, onbinlerce devrimci ile sağlam bağlar kurabilmek ve onları eğitebilmek için, onların içinde bulunduğu gelişim konağına uygun görevleri önümüze koymak, onların problemlerinden hareket etmek ve somut çözümler getirmek, örnekler oluşturmak zorundayız. Yoksa, yukarıdan konuşan ukalâlar olmaktan kurtulamayız.

9 Kasım 1979

Seçim sonuçları; proletarya sosyalizminin yenilgisi değildir

(Baştarafı 12. Sayfada)

Bu tepkileri ezmek, işçi memur örgütlerini ezmek yeni hükümetin temel politikasını oluşturacaktır. CHP ile AP hükümetinin metodları arasındaki fark şudur: CHP aynı yoksullaştırma politikasını işçi örgütlerine dayanarak, AP ise işçi örgütlerini dağıtarak; biri içinden etkisiyle felç ederek; diğeri dışından zor yoluyla bağlayarak —ve böylece iş yapamaz hale getirerek— uygularlar.

Önümüzdeki günlerde gelecek olan yeni hükümetin, yeni araç ve metodlara dayanan saldırısını göğüsleyip püskürtebilmek için hızla toparlanmamız gerekmektedir. On kat yüz kat enerji ile öğrenmemiz, öğretmemiz ve örgütlenmemiz gerekmektedir.

Ordular savaşa girmeden önce, eğitimi ve savaş hazırlıklarını hızlandırır ve yoğunlaştırırlar. Birlikleri yeniden örgütlerler; silahlarını aksama yapmaması için yağlar, tamir ederler. Yeni silahlar geliştirirler... Proletarya da sınıf savaşına böyle hazırlanmalıdır.

Tüm bilinçli işçiler, Vatan Partisi ile ilişkiye geçip örgütlenmeli ve kendi fabrikalarında hızlı bir eğitim ve örgütlenme faaliyetine girmelidirler.

Sermayenin saldırılarına karşı başlıca meşru savunma aracı olan sendikaların en kritik anda aksamaması, iradnumize uygun olarak hareket etmesi için, sendikacılara hiçbir şekilde güvenmemeli, sendikalar demokratik bir yapıya kavuşturulmalı, tatlı canını veya rahatını korumak için işçilere her zaman ihanet edebilecek sendikacılar sürekli baskı ve kontrol altında tutulmalı. Sendika yönetimlerine sınıf bilinçli, devrimci arkadaşlar getirilmelidir.

Faşist çetelerin terörüne karşı öz savunmayı örgütleyecek, grevleri, kendi bildiri dağıtımlarını, toplantıları, fabrikaları, mahalleleri koruyacak öz savunma örgütleri oluşturulmalıdır. Bunların birleştirilmesi için çalışılmalıdır.

Yeni dönem yeni mücadele teknikleri gerektirir. Yarın öbürgün baskı arttıkça: Bir toplantı yapmak, bir bildiri dağıtmak yepyeni teknikler gerektirecektir. Bütün bu teknikleri öğrenme ve başarıyla uygulama gibi yepyeni bir görev yeniden önem kazanmaktadır.

Ama herşeyden önemlisi, devrimci programın kavranılması ve bu uğurda savaşa girilmesidir. Ancak bu takdirde proletarya tüm gayrı memnunları yanına alıp bu leş kokan düzene son verebilir.

Sloganımız şudur:

KRİZDEN ÇIKIŞIN TEK YOLU:
KÖYDE YOPRAK REFORMU
SANAYİDE İŞÇİ DENETİMİ
KENTTE ŞUURLU TİCARET
SİYASETTE UCUZ DEVLET'tir.

Bugün iki ayrı program karşı karşıyadır.
Krizden çıkış için :
Egemen sınıf: GÜÇLÜ DEVLET
Biz: UCUZ DEVLET diyoruz.
Yani onlar: DEVLET HALKTAN ÜSTÜNDÜR.
Biz: HALK DEVLETTEN ÜSTÜNDÜR diyoruz.

Onlar düşük fiatla KÖYLÜNÜN YOKSULLAŞTIRILMASI diyor; biz: TOPRAK, TEKNİK, KREDİ ile KÖYLÜNÜN EMEK ÜRETKENLİĞİNİN ve ZENGİNLİĞİNİN ARTIRILMASI diyoruz.

Onlar: İŞÇİ ÜCRETLERİNİ DONDURMAK, SENDİKA VE GREV HAKLARINI RAFA KALDIRMAK diyor.

Biz: SINIRSIZ GREV HAKKI, SANAYİ'DE İŞÇİ DENETİMİ diyoruz.

Onlar iç ticarette vurgunculuğu ve reklamcılığı; dış ticarette emperyalist sömürüyü sürdürmek istiyorlar.

Biz bunlara son veren programımızı ŞUURLU TİCARET parolasıyla ifade ediyoruz.

İşte iki yol.

İki yılın deneyi, üçüncü reformcu bir yol olmadığını gösterdi.

Burjuvazi var. Proletarya var. Birinden olmıyan diğerinden yanadır. Sen hangisinden yanasın?

Eğer Proletaryadan yana isen: Görevin bellidir.

ÖNCE VATAN PARTİSİNDE BİRLEŞMEK.

Seçim sonuçları; proletarya sosyalizminin yenilgisi değildir

İşte yine seçimler yapıldı ve yeni bir hükümetin kuruluş çalışmaları başladı. Egemen sınıflar, seçim sonuçlarını gözönüne alarak yeni görevler belirliyorlar ve bu görevleri yapacak yeni düzenlemelere gidiyorlar. Biz de, ezilen sınıflar olarak durumu değerlendirip görevlerimizi belirleyelim.

Önce seçim sonuçlarını değerlendirelim:

Seçimler için *sağın zaferi, sol'un yenilgisi* deniyor. Bu doğru değildir. Çünkü «sol» sözü, içeriği belli olmayan, muz gibi ne niyetine yersen o tadı veren belirsiz bir kavramdır. «Sol» var Sol var. Bugün ülkemizde üç büyük sınıfa karşılık düşen, üç çeşit sol vardır.

Birincisi Burjuvazi'dir. Dolayısıyla burjuvazinin de bir solu vardır. Bugün Türkiye'de egemen olan, bir bütün olarak işveren sınıfının kendisi değil, içinden en kodaman banka ve şirket beyleri ile, taşranın tefeci-bezirgân hacıağaları olduğu için; Burjuva sınıfının tekelciler dışında kalan zümreleri gayrı memnundurlar. İsterler ki Finans-Kapitalist Parababaları ile Tefeci-Bezirgân eşraf'ın kayıtsız şartsız egemenliği biraz sınırlansın. Bu konumlarından dolayı sanki düzene karşı gibidirler. Bazı reformlar yapılsa işlerin düzeleceğini söylerler. Bu sınıfın partileri Burjuva-Reformist olur. Örneğin CHP bu zümrelerin reformist partisidir.

İşte seçimler bu burjuva «sol»unun, yani burjuva reformizminin yenilgisi olmuştur. İki yıllık tecrübe, kitlelere burjuva reformizminin tüm yetersizliğini, boşuna hayaller yaydığını, hiç bir derde deva olamayacağını göstermiştir.

Bir de Burjuva Sosyalist partiler vardır. Bunlar da özünde, burjuvazinin çıkarlarını daha devrimci, daha sol bir görünüm altında savunma işlevi görürler.

İşçi sınıfı yekpare bir bütün değildir. İşçi sınıfı içinde durumları ve çıkarları, bir bütün olarak işçi sınıfının çıkarlarıyla her zaman uyuşmayan zümreler vardır. Bu parçalar, kendi çıkarlarını sınıfın genel çıkarlarından üstün tuttukları zaman, proletaryayı bölmüş, burjuvazinin kuyruğuna takmış olurlar. Ustabaşılar, sendikacılar, meslek dar görüşlülüğünü aşamamış işçiler hep bu gruba girerler... İşte burjuva sosyalizminin proletarya içindeki toplumsal dayanağı proletarya içindeki bu zümre eğilimleridir.

Bu zümrelerin partileri, sosyalizm amacı için çalıştıklarını söylerler. Ama sosyalizme ulaşmak için, şimdi öncelikle bazı reformist mevziler kazanmak gerektiğini de hemen eklerler. Böylelikle, devrimci mücadelenin önüne yine, daha ince bir yoldan reformlar uğruna mücadeleyi geçirmiş olurlar. Tabii reformlar uğruna mücadeleyi geçirince de, burjuva reformizmi ile ittifakı savunurlar; dolayısıyla da işçi sınıfını burjuvazinin kuyruğuna takarlar. Bu nedenle, bu tür partilere işçi sınıfı içindeki burjuva ajanları denir. Bu partiler'in burjuva reformist partilere karşı çıkışı özden değil biçimdendir. Onları reformist oldukları için değil, reformizmin gereğini tutarlı olarak yapmadıkları için eleştirirler. Örneğin TİP, TSİP, TKP, SDP böyle partilerdir.

Bu partiler, tabiatları gereği, seçimleri, kitlelerin bilincini geliştirmek için bir imkân olarak değil, iktidar yolunda özel br işlem olarak gördükleri için, Seçimler'in Sol'un yenilgisiyle sonuçlandığını söylüyorlar. Sormak gerekir, bu partiler % 30 - 40 oy alsaydı acaba solun zaferi mi olurdu? Zafer ise hangi solun zaferi olurdu? Eğer bu partiler % 30-40 oy alsaydı, bu, burjuva sosyalizminin işçi sınıfı içinde çok güçlü etkileri olduğu anlamına gelirdi ki, bu da proletarya sosyalizminin yenilgisi anlamına gelirdi... Şükür ki burjuva sosyalizmi henüz proletaryanın gövdesinde sağlam bir yer edinememiştir.

Bu anlamda seçimler burjuva sosyalizminin de bir yenilgisidir. Ama proletarya sosyalizminin değil.

Fakat bu sonuç işin yalnızca bir yanı olur. Pek çok kimse bu burjuva sosyalist partileri gerçek nitelikleriyle değil görmek istediği niteliğiyle değerlendirmektedir. Yani onların oportünist yanını görememekte, sosyalizm yanını görmektedir. Reformist özlerine değil sosyalist görünümlerine oy vermektedir. Bu durum gözönüne alınırsa, seçimlerde en büyük başarıyı sosyalizmin sağladığını söyleyebiliriz. Çünkü bu partilerin aldıkları oy oranı % 300-400 civarında yani 3-4 kat artmıştır ki, hiçbir sağ parti bunun yarısı kadar bile bir artış sağlayamamıştır. Bu sonuç, kitlelerin büyük bir hızla sosyalizme yöneldiklerinin; devrimci bir anlayışın toplumda hızla geliştiğinin bir ifadesi de sayılabilir. Burjuva sosyalist partiler seçimleri yenilgileri olarak görülüyorsa, biz bu anlamda seçimleri proletarya sosyalizminin yenilgisi olarak görmüyoruz. Demek ki kitleler hızla, sosyalizmin ekmek-su kadar gerekli olduğunu görüyor diyoruz. Bizim de dediğimiz: sosyalizmin ekmek su kadar gerekli olduğu değil mi?

İkinci sınıf —daha doğrusu tabakalar yığını— küçük-burjuvazidir. Orta ve küçük köylüler, esnaflar, zanaatkârlar, memurlar hep bu bölüğe dahildirler.

Bunlar çok ezildikleri için köktenci (radikal), devrimci tepkiler duyarlar. Ama işçi sınıfı gibi, modern üretimde yer almadıkları ve bir sınıf oluşturmadıkları için ne bağımsız bir tavır alabilme, ne de sınıf olarak örgütlenebilme yeteneğinde değildirler. Burjuvazi ve proletarya arasında sallanır dururlar. Ama genellikle, proletarya kılıcını ortaya atmadıkça burjuvazinin yanında yer alırlar. Burjuva reformist partilerin, radikal sol kanadını oluştururlar. Bugün Türkiye'de bağımsız bir radikal partileri yoktur. Ama, örneğin bunalım etkisiyle CHP içinde bir çatlama olursa, ortaya çıkacak sol bir parti böyle bir küçük-burjuva radikalizminin ifadesi olur.

İşçi sınıfı yekpare bir bütün değildir demiştik. İşçi sınıfı içine sürekli olarak köylü, esnaf, zanaatkâr tabakalardan katılmalar olur; işçilerin bir bölümü küçük atölyelerde yarı esnaf ilişkiler içinde çalışır. Bir çokları işçi olmadan önceki köylü, esnaf zihniyetlerini korurlar. Bunlar genellikle işçi sınıfının en örgütsüz, en geri, en çok sömürülen, en çok ezilen zümreleridir. İşte işçi sınıfı içindeki bu zümreler de, küçük burjuva radikalizminin sosyalizme bulanmış bir ifadesini savunurlar. Buna da küçük-burjuva sosyalizmi denir. Küçük-burjuva sosyalizmlerinin proletarya içindeki toplumsal dayanağı bu, henüz kendiliğinden işçi bilincine bile ulaşamamış küçük burjuva zümrelerdir.

Türkiye'de, bu küçük-burjuva sosyalizmi birçok hareket tarafından temsil edilmektedir. Bunlar arasında en meşhurları ve büyükleri: Devrimci Yol, Halkın Kurtuluşu, Halkın Birliği, Kurtuluş ve benzerleridir. TEP (Türkiye Emekçi Partisi) ve Birlik Yolu da bu kategoriye dahildir.

Küçük burjuva eğilimleri herşeyi görünümüne göre değerlendirdikleri, özüne nüfuz edebilme yeteneğine sahip olamadıkları için kendileri de görünümde çok keskin devrimci olurlar, ama özde burjuvazinin kuyruğuna takılırlar. Taktik esneklikten yoksundurlar. Bu nedenle de işçileri bölücü bir işlev görürler.

Bu karakterlerine uygun olarak Dev-Yol ve Halkın Kurtuluşu devrimci görünümlü bir iş yaptı: seçimleri boykot etti. Ama bu görünümün devrimci cilası kazınıp, öze inilince, yani boykot gerekçelerini tahlil edince ne görüyoruz? Burjuva demokrasisini idealize ettiklerini; seçimlere, kitleleri uyarmak için bir imkân olmanın ötesinde özel bir anlam yüklediklerini görüyoruz. Yani onlar burjuva reformizminin ufkunu aşamıyorlar.

Daha ince ve doktriner görünümlü Kurtuluş ve Devrimci Halkın Birliği'ne gelince. Bunlar boykot etmediler ama —kendi adayları veya küçük-burjuva devrimcisi başka adayların olmadığı yerlerde— kimseye oy da vermediler. Bu da küçük-burjuva devrimciliğinin taktik esneklikten yoksun oluşunun bir ifadesidir. Gerçek devrimciler seçimleri özel bir işlem olarak görmedikleri için, gerici partiler ile burjuva sosyalistlerin döğüşünde tarafsız kalarak gericiliğe hizmet etmektense burjuva sosyalist partilere oy verilmesini isteyebilirler.

Bütün bu hareketler ister boykot çağrısı yapmış ister yapmamış olsun, bu tavırlarıyla küçük-burjuvazinin ruh halini yansıtan birer göstergedirler. İster boykot ister burjuva sosyalist partilere bile oy vermeme olgusu olsun, her iki davranış da, küçük-burjuvazinin burjuvazinin etki alanından hızla koptuğunu ve radikalleştiğini gösterir. Küçük burjuvazi kesin bir düzen değişikliği özlemine yönelmektedir. Boykot ve oy vermeme, küçük-burjuvazinin bu eğiliminin küçük-burjuva meşrebiyle ifadesidir.

Küçük-burjuvazi hızla yoksullaştığı kriz dönemlerinde böyle radikalleşir (köktencileşir). Bu durumda proletarya, burjuva sosyalizminin etkisinden kurtulup, kendi bağımsız sınıf politikasını ortaya koyar ve devrim amacına doğru yönelebilirse, bu küçük-burjuva devrimciliğini kazanabilir. Ama başaramazsa, yani reformist hayallerden kurtulamazsa, proletarya'dan da umduğunu bulamayan küçük-burjuvazi, umutsuzluğa kapılıp hızla finans-kapital tarafından faşist çeteler halinde örgütlenip, işçi sınıfına karşı haçlı seferlerine çıkarılabilir.

Proletaryanın küçük-burjuvaziyi kazanabilmesi için ise, hem burjuva sosyalizmlerinin reformist etkisinden kurtulması, hem de küçük-burjuva sosyalizmlerinin işçileri bölen, işçi örgütlerini parçalayan küçük-burjuva sosyalizmlerini etkisiz kılması yani hem bağımsız programını hem de sınıf olarak birliğini sağlaması gerekir.

İşte seçim sonuçlarının tekrar hatırlatıp önümüze koyduğu başlıca görev budur.

Proletarya'ya gelince. Bir bütün olarak işçi sınıfının genel çıkarlarını proletarya partisi savunabilir. Proletarya ise, ülke ölçüsünde değil, dünya ölçüsünde bir tek sınıftır. Yoksa bir ülkedeki proletaryanın çıkarını, dünya proletaryasının genel çıkarının üstünde tutmak, özünde zümre çıkarını sınıf çıkarının üstünde tutmak, o ülke proletaryasını burjuvazinin kuyruğuna takmak demektir. Onun için, Proletarya Partisi, kendi ülkesindeki proletaryanın çıkarlarını, dünya proletaryasının genel çıkarlarına tabi kılan parti olabilir. Bu parti Vatan Partisi'dir.

Vatan Partisi, seçimlerden önce yayınladığı bildiride, seçimleri kitlelerin politik bilincini geliştirmek için bir imkân olarak değerlendirdiğini söylemişti. Vatan Partisi için, bu görevin başarısı, seçimlerin başarılı olup olmadığının ölçütüdür.

Vatan Partisi, sınırlı olanaklarıyla tesbit ettiği görevi başarmaya çalışmıştır. Önce doğru ve örnek tavrıyla, kitlelere seçimlerdeki gerçek devrimci davranışın ne olması gerektiğini göstermiştir.

Demek proletarya partisi, seçimlerden hem programı, hem taktikleri, hem de çalışmaları bakımından başarıyla çıkmıştır.

Şimdi gelelim, seçimlerden sonra ortaya çıkan politik duruma.

Yeni AP hükümeti, eski CHP hükümetinin yaptıklarını yapacaktır. Yani işçi, köylü ve memurları mutlak olarak yoksullaştırma politikasına devam edecektir. Yalnız başka şartlarda, başka araçlarla ve başka metodlarla.

İki yıl önce, henüz denenmemiş ve yıpranmamış bir CHP vardı. Bu CHP, «ben yapmasam MC yapacak» tehdidini savurarak, etkisiyle kitlelerin direnmesini engelliyerek: IMF direktiflerine uygun kitleleri yoksullaştıran politikayı uyguladı. Yani, parababalarına, kestaneleri ateşten çıkaracak bir maşa oldu.

İki yıl boyunca görevini yaptı sayılabilir. Bugün işçi, köylü, memur iki yıl öncesine göre % 30-50 arasında yoksullaşmıştır. En namussuzca hazırlanmış istatistikler bile bu gerçeği gizliyemiyor.

Ama iki yıl boyunca CHP maşası yıprandı. Seçimler CHP maşasının yeni kestaneleri ateşten çıkaramayacağını gösterdi. Şimdi yeni bir maşa oluşturuluyor: AP hükümeti.

İki yıl önce, henüz kitleler CHP'yi denememişti. Bugün denedi. İki yıl önce henüz kaybedecek birşeyleri var sayılabilirdi. Bugün o da yok. İşçi, Köylü, Memur ve Esnaf'ın gelirini yeniden düşürmeye çalışacak her yeni girişim, halk kitlelerinde muazzam tepkilere yol açacaktır.

(Devamı 11. Sayfada)

Sosyalist
DÜŞÜNCE ve DAVRANIŞ GAZETESİ

Haftalık Siyasî Gazete (Şimdilik 15 Günde Bir Çıkar) / Sahibi : Yaşar Yuva / Sorumlu Müdür : Mahmut Temizyürek / Adres : Bab-ı Ali Cad. No. 29/202 Cağaloğlu - İST. / F. Almanya Bürosu : Ali Temel Kurtaran, Postfach 1705 413 MOERS 1, Hesap : PschA 43 ESSEN Konto-Nr 641 80 - 432 / İsveç Bürosu : V. Orakçıoğlu, Box 5034 16305 SPANGA Stockholm. Postgirot : 431 309 3-9 / Dizgi - Baskı : Murat Matbaacılık Koll. Şti. Tel.: 27 45 71 / Son Baskı Tarihi : 7.12.1979 / Abone Şartları : 6 Ay. 120 Tl., Yıl. 240 Tl.